

תפסיר רס"ג

(ב) פכתב מוסי' כ'רוגהם. עלי' מראחלהם עלי' קול אלה. והדיא מראחלהם לכ'רוגהם: (ג) ורחלו מן עין שמס פי אלשהר אלאוול. פי אליום אלכיאמס עשר. ודיאלך מן ג'ד אלפסת. כ'רגו בני אסראיל ביד רפיעה. בחצרה' גמיע אל' מצריון: (ד) והם ידפנון. אלד'י קתל אלה פיהם כל בכר. וצנע אחכאמא במעבודאתהם: (ה) ורחלו בני אסראיל מן עין שמס. ונזלו פי ספות:

דנפקו. מארעא דמצרים לחיליהון. בידא דמשה ואהרן: **וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם: וְכָתַב מֹשֶׁה יֵת מִפְּקַנְיָהוֹן. לְמַטְלַנְיָהוֹן עַל מִימְרָא דִּינִי. וְאֵלִין מַטְלַנְיָהוֹן לְמַפְקַנְיָהוֹן: וַיִּסְעוּ מֵרַעְמָס בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן בַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח יֵצְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָּל־**

מֵצָרִים: וְנָטְלוּ מֵרַעְמָס בְּיַרְחָא קַדְמָאָה. בַּחֲמִישַׁת עָשָׂרָא. יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה. מִבְּתַר פֶּסַחָא. נִפְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִישׁ גְּלִי. לְעֵינֵי כָּל מֵצָרָי: וּמֵצָרִים מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל־בְּכוֹר וּבְאֵלֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים: וּמֵצָרָי מְקַבְּרִין. יֵת דְּקַטַּל יֵי. בְּהוֹן כָּל בּוֹכְרָא. וּבִטְעוֹתָהוֹן. עֲבַד יֵי דִינִין: וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמָס וַיַּחֲנוּ בְּסַכָּת:

— כס"י —

דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו. פיין שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישנוג. כאן הוקרנוג. כאן חששת את ראשך וכי: ד ומצרים מקברים. טרודים באבלם:

ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מהר הקר עד ערבות מואב בשנת הארבעים. נמצא שכל שמונה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מייסודו שלרבי משה הדרשן. ורבי תנחומא

זלק הדקדוק: ממחרת הפסת. בתוספת תי"ו ונפתחה הרי"ש מפני הסמיכות (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

ונטלו בני ישראל מרעמסס ושרו

בסכות: ו ויסעו מסכת ויחנו

באתם אשר בקצה

המדבר: ונטלו מסכות. ושרו

באיתם. דבסטר מדברא: ז ויסעו

מאתם וישב על-פי

החירת אשר על-פני בעל

צפון ויחנו לפני מגדל:

ונטלו מאיתם. ותב על פום חירתא.

דקדם בעיל צפון. ושרו קדם מגדול:

ויסעו מפני החירת

ויעברו בתוך-הים המדברה וילכו דרך

שלשת ימים במדבר אתם ויחנו במרה: ונטלו

מן קדם חירתא. ועברו בגו ימא במדברא. ואזלו. מהלך תלתא יומין

במדברא דאיתם. ושרו במרה: ט ויסעו ממרה ויבאו

אילמה ובאילים שתים עשרה עינת מים

ושבעים תמרים ויחנו-שם: ונטלו ממרה. ואתו לאילים.

ובאילים. תרי עשר. מבויעין דמיין. ושבועין דקלין ושרו תמן:

ד ויסעו מאילים ויחנו על-ים-סוף: ונטלו מאילים.

ושרו על ימא דסוף: (שני) ויסעו מים-סוף ויחנו

במדבר-סין: ונטלו מימא דסוף. ושרו במדברא דסין:

ו) ורחלו מן תים. ונזלו פי איתם. פי טרף אלבריה: ז) ורחלו מנהא. ורגעו אלי פואה' אלחירות. אלתני בחצרה' בעל צפון. ונזלו בין ידי מגדול: ח) ורחלו מן תים. ועברו פי וסט אלבחר פי אלבריה. תים סארו. מסאפה' תילאתיה' אייאם פי ברייה' איתם. ונזלו פי אלמריה: ט) ורחלו מנהא. וגאו אלי אילים. וכאן פיהא. אתני עשר עין מא. וסבעין נכילה פנזלו הנאך: י) ורחלו מנהא. ונזלו עלי' בחר אלקלום: יא) ורחלו מנהא. ונזלו פי ברייה' סין:

זולק הרקדוק: ט ובאילים שתים עשרה. ס"א שתים באזיל ותיבת עשרה באתי (מהרי"ב):

תפסיר רס"ג

יב) פָּרְחָלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 דְּפָקָה: יג) וְרָחֳלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ
 פִי אֱלוֹשׁ: יד) וְרָחֳלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי רְפִידִים. וְלֹם יָכוֹן תִּים
 מֵאֵא. לְאַלְקוֹם יִשְׁרָבוּנָה:
 טו) וְרָחֳלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 בְּרִייה' סִינִי: טז) וְרָחֳלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי קָבוּר אֱלֻמֵּת־שְׁהִיִּין:
 יז) וְרָחֳלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 חֲצֵרוֹת: יח) וְרָחֳלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ
 פִי רִתְמָה: יט) וְרָחֳלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי רִמּוֹן פְּרִץ: כ) וְרָחֳלוּ
 מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי לְבָנָה:

יב וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר־סִין וַיַּחֲנוּ
 בְּדַפְקָה: וּנְטְלוּ מִמִּדְבַּר־אֱדִיִּין וַיִּשְׂרוּ
 בְּדַפְקָה: יג וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיַּחֲנוּ
 בְּאֱלוֹשׁ: וּנְטְלוּ מִדַּפְקָה וַיִּשְׂרוּ בְּאֱלוֹשׁ:
 יד וַיִּסְעוּ מֵאֱלוֹשׁ וַיַּחֲנוּ
 בְּרְפִידִים וְלֹא־הָיָה שֵׁם מִים
 לָעַם לְשִׁתּוֹת: וּנְטְלוּ מֵאֱלוֹשׁ.
 וַיִּשְׂרוּ בְּרְפִידִים. וְלֹא הָיָה תַמָּן מַיִם:
 טו לָעַמָּא לְמִשְׁתֵּי: טז וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים

וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר סִינִי: וּנְטְלוּ מִרְפִּידִים וַיִּשְׂרוּ בְּמִדְבַּר־אֱדִיִּין:
 טז וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינִי וַיַּחֲנוּ בְּקַבְרֵת הַתְּאוּהָ:
 וּנְטְלוּ מִמִּדְבַּר־אֱדִיִּין וַיִּשְׂרוּ בְּקַבְרֵי דְמִשְׁאֵלִי: יז וַיִּסְעוּ מִקַּבְרֵת
 הַתְּאוּהָ וַיַּחֲנוּ בְּחֲצֵרוֹת: וּנְטְלוּ מִקַּבְרֵי דְמִשְׁאֵלִי וַיִּשְׂרוּ
 בְּחֲצֵרוֹת: יח וַיִּסְעוּ מִחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה: וּנְטְלוּ
 מִחֲצֵרוֹת וַיִּשְׂרוּ בְּרִתְמָה: יט וַיִּסְעוּ מִרִתְמָה וַיַּחֲנוּ בְּרִמּוֹן
 פְּרִץ: וּנְטְלוּ מִרִתְמָה וַיִּשְׂרוּ בְּרִמּוֹן פְּרִץ: כ וַיִּסְעוּ מִרִמּוֹן
 פְּרִץ וַיַּחֲנוּ בְּלְבָנָה: וּנְטְלוּ מִרִמּוֹן פְּרִץ וַיִּשְׂרוּ בְּלְבָנָה:

— רס"ג —

יח וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה. על שם לשון הרע ומה יוסיף לה לשון רמיה חצי גבור שנונים
 שְׁלִמְרָגְלִים, שְׁנָאֲמָר (מכלים ק, ג) מה יתן לה עם גחלי רתמים:

זולק הרקדוק: יב ויחנו בדפקה. השוא שתחת הפ"א נח (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

כא) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 רסה: כב) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 קהלת: כג) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי גבל שפר: כד) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי חרדה: כה) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי מקהלות: כו) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי תחת: כז) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי תרת: כח) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי מתקה:
 כט) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 חשמונה: ל) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי מוסרות: לא) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי בני יעקן: לב) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי חור גדגד:

טא ויסעו מלבנה ויחנו

ברסה: ונטלו מלבנה ושרו ברסה:

כב ויסעו מרסה ויחנו

בקהלתה: ונטלו מרסה ושרו

בקהלת: כג ויסעו מקהלתה

ויחנו בהר שפר: ונטלו

מקהלת ושרו בטורא דשפר:

כד ויסעו מהר שפר ויחנו

בחרדה: ונטלו מטורא דשפר ושרו

בחרדה: כה ויסעו מחרדה

ויחנו במקהלת: ונטלו מחרדה ושרו במקהלות: כו ויסעו

ממקהלת ויחנו בתחת: ונטלו ממקהלות ושרו בתחת:

כז ויסעו מתחת ויחנו בתרת: ונטלו מתחת ושרו

בתרת: כח ויסעו מתרת ויחנו במתקה: ונטלו מתרת ושרו

במתקה: כט ויסעו ממתקה ויחנו בחשמונה:

ונטלו ממתקה ושרו בחשמונה: ל ויסעו מחשמונה ויחנו

במוסרות: ונטלו מחשמונה ושרו במוסרות: לא ויסעו

ממוסרות ויחנו בבני יעקן: ונטלו ממוסרות ושרו בבני

יעקן: לב ויסעו מבני יעקן ויחנו בחר הגדגד:

זלק הדקדוק: כג מקהלתה. הקו"ף דגש (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

לג) ורחלו מנהא. ונזלו פי עברונה: לה) ורחלו מנהא. ונזלו פי עציון גבר: לו) ורחלו מנהא. ונזלו פי בדידה צין הי רקים: לה) ורחלו מנהא. ונזלו פי גבל הור. פי טרף בלד אדום. לה) פצעד הרון אלאמאם. אלי גבל הור. ומאת תים באמר אלהה פי סנהי אלארבעין. לכ'רוג בני אסראיל מן בלד מצר. פי אליום אלאוול מן אלשהר אלכיאמס: לט) וכאן להרון. מאיה ות'לאתיה ועשרין

ונטלו מבני יעקן. ושרו בחור גדגד:

לג ויסעו מחר הגדגד ויחנו

ביטבתה: ונטלו מחור גדגד. ושרו

ביטבתה: לה ויסעו מיטבתה

ויחנו בעברונה: ונטלו מיטבתה.

ושרו בעברונה: לה ויסעו

מעברונה ויחנו בעצין גבר:

ונטלו מעברונה. ושרו בעציון גבר:

לה ויסעו מעצין גבר ויחנו

במדבר צן הוא קדש: ונטלו

מעציון גבר. ושרו במדברא דצין היא רקם: לה ויסעו מקדש

ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדום: ונטלו מרקם.

ושרו בהור טורא. בסיפי ארעא דאדום: לה ויעל אהרן הכהן

אל-הר ההר על-פי יהוה וימת שם בשנת

הארבעים לצאת בני-ישראל מארץ מצרים

בחדש החמישי באחד לחדש: וסליק אהרן כהנא.

להור טורא. על מימרא דיי ומית תמן. בשנת ארבעין. למפק בני

ישראל מארעא דמצרים. בירחא חמישאה בחד לירחא:

לט ואהרן בין-שלש ועשרים ומאת שנה

— רס"י —

לח על פי ה'. מלמד שמת בגשיקה:

וזלק הדקדוק: לה ויעל אהרן הכהן. תיבת ויעל מתקרי מלעיל. עלייה לצרור החיים
היתה לו (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

סנה. למא מאת הנאד:
 (ט) ת'ם סמע אלפנאעני מלך
 ערד. והו סאכן פי אלדארום פי
 בלד פנעאן פמגי בני אסראיל:
 (מא) ת'ם רחלו מן גבל הור.
 ונזלו פי צלמונה: (מב) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי פונון:
 (מג) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 אובות: (מד) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי עיי אלמגאזו. פי תכ'ם מואב:
 (מה) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 דיבון גד: (מו) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי עלמון דבלתים:
 (מז) ורחלו מנהא. ונזלו פי גבאל
 אלעברין. בין ידי נבו:

במתו בהר ההר: ואהרן. בר
 מאה ועשרין ותלת שנין. כד מית בהור
 טורא: ספרי תימן ספרי **וישמע**
הפנעני מלך ערד והוא
ישב בנגב בארץ כנען בבא
בני ישראל: ושמע. פנענאה
 מלכא דערד. והוא יתיב בדרומא
 בארעא דכנען. במיתי בני ישראל:
ויסעו מהר ההר ויחנו
בצלמנה: ונטלו מהר טורא. ושרו
 בצלמנה: **ויסעו מצלמנה**
ויחנו בפונן: ונטלו מצלמונה. ושרו בפונון: **ויסעו מפונן**
ויחנו באבת: ונטלו מפונון. ושרו באובות: **ויסעו**
מאבת ויחנו בעיי העברים בגבול מואב: ונטלו
 מאובות. ושרו. במגזת עבראי בתחום מואב: **ויסעו מעיים**
ויחנו בדיבן גד: ונטלו ממגזתא. ושרו בדיבון גד:
ויסעו מדיבן גד ויחנו בעלמן דבלתימה:
 ונטלו מדיבן גד. ושרו בעלמון דבלתים: **ויסעו מעלמן**
דבלתימה ויחנו בהרי העברים לפני נבו:

— כס"י —

חזר וכתבה: **מז בעיי העברים.** לשון חרבות
 וגלים, כמו לעי השדה, (מייכ ס, ו) שמו את
 ירושלים לעיים (תהלים עט, ס):

מ **וישמע הפנעני.** כאן למדך שמיתת אהרן
 היא השמועה, שנסתלקו עניי הכבוד וכסבור
 שנתנה רשות להלחם בישראל, לפיכך

ונטלו מעלמון דבלתים. ושרו. בטורי

דעבראי דקדם נבו: **מח ויסעו**

מהרי העברים ויחנו

בערבת מואב על ירדן

ירחו: ונטלו מטורי דעבראי. ושרו

במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו:

מט ויחנו על-הירדן מבית

הישמת עד אבל השטים

תפסיר רס"ג

מח) ורחלו מנהא. ונזלו פי
בידאת מואב. עלי ארדן
יריחא: מט) פנזלו עלי אלארדן
מן בית ישימות. אלי מרג
שטין. ודיאלך פי בידאת מואב:
נ) פכלם אללה מוסי פי בידאת
מואב. עלי ארדן יריחא
תכלימא: נא) מר בני אסראיל
וקל להם. אנכם גאיזין אלארדן
אלי בלד כנעאן: נב) פאקרצו

בערבת מואב: ושרו על ירדנא מבית ישימות. עד מישר שטין.

במישריא דמואב: **ס*** ❀ טיכרטיך בספרי תימן ❀ (שלישי) (חטישי כשהן מחוברות)

וידבר יהוה אל-משה בערבת מואב על-

ירדן ירחו לאמר: ומליל יי. עם משה במישריא דמואב. על

ירדנא דיריחו למימר: **נא דבר אל-בני ישראל**

ואמרת אליהם כי אתם עברים את-הירדן

אל-ארץ כנען: מליל עם בני ישראל. ותימר להון. ארי אתון.

עברין ית ירדנא לארעא דכנען: נב והורשתם את כל-

יש גורסים כאן המישי בספרי תימן כשהן מחוברות

מט מבית הישמת עד אבל השטים. כאן
למךד שיעור מחנה ישראל שנים עשר מיל.
דאמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא
אתרא וכו' (טרוזין נכ, ט): **אבל השטים.**
מישור שלשטים אבל שמו: נא כי אתם
עברים את הירדן וגוי והורשתם וגוי.

וזלק הדקדוק: מט מבית הישמת. היו"ד נחה (מהרי"ב): נב והורשתם את כל ישרי הארץ.
תיבת את בצירי ושופר הולך לא במקף וסגול בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

גמיע אהל אלבלד מן בין
 ידיכם. ואבידו גמיע
 מזכירפאתהם. ואצנאם
 מסבוכפאתהם. וביעהם תנפדון:
 (ג) פאדיא קרציתמוהם אסכנו
 אלבלד. פקד אעטיתכם אייאה:
 נד) ותוועוה באסהם
 לעשאירכם. לאלפתיר כתירו
 נחלתה ולאקליל קללהא. מן
 כרג לה אלסהם פי אי מוציע
 כאן לה. ועלי אסבאט
 אבאיכם תתוועונה: נה) ואן לם

יִשְׁבִי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
 וְאַבְדֹתֶם אֶת כָּל-מִשְׁכֵּי־תֵם
 וְאֵת כָּל-עַלְמֵי מִסְכֹּתֶם
 תֵּאבְדוּ וְאֵת כָּל-בְּמוֹתֶם

תִּשְׁמִידוּ: וּתְתַרְכוּן. יֵת כָּל יִתְבִי
 ארעא מן קדמיכון. ותבדון. ית כל בית
 סגדתהון. וית כל עלמי מתכתהון
 תבדון. וית כל במתהון תשיצון:
 וְהוֹרֶשְׁתֶּם אֶת-הָאָרֶץ

וְיֹשְׁבֹתֶי-בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּהּ

אֹתָהּ: וּתְתַרְכוּן יֵת יִתְבִי ארעא ותתבון בה. ארי לכון. יהבית ית

ארעא למירת יתה: וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת-הָאָרֶץ בְּגוֹרָל

לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם לְרֹב תְּרַבּוּ אֶת-נַחֲלֹתוֹ וְלִמְעַט

תִּמְעֵיט אֶת-נַחֲלֹתוֹ אֶל אֲשֶׁר-יֵצֵא לוֹ שְׁמָהּ

הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ:

ותחסנון ית ארעא בעדבא לזרעיתכון. לסגיאי. תסגון ית אחסנתהון

ולזעירי תזערון ית אחסנתהון. לדיפוק ליה תמן. עדבא דיליה יהי.

לְשִׁבְטֵי אֲבֹתְכֶם תַּחֲסֶנוּן: וְאִם-לֹא תוֹרִישׁוּ

— כש"י —

מיושביה ואו וישבתם בה. תוכלו להתקיים
 בה. ואם לאו לא תוכלו להתקיים בה:
 נד אל אשר יצא לו שמה. מקרא קצר
 הוא זה, אל מקום אשר יצא לו שמה הגורל
 לו יהיה: למטות אבותיכם. לפי חשבון
 יוצאי מצרים. דבר אחר בשנים עשר גבולין

על שם שהיו מסכין את הקרקע ברצפת
 אבנים של שיש להשתחוות עליהם בפשוט
 ידים ורגלים, כדפתיב (ויקרא כו, 6) ואבן
 משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות
 עליה: מסכתם. כתרגומו מתכתהון:
 נג והורשתם את הארץ. והורשתם אותה

תפסיר רס"ג

תקראצו אהל אלבלד מן בין
 ידיכם. פיציר מא תבלינה
 מנהם. כאבר פי עיונכם.
 וכמסאל פי גנובכם.
 ויצאיקונכם פי אלבלד. אלדי
 אנתם מקימין פיה: נו פאכון
 כמא קצדת. אן אצנע בהם
 אצנע בכם: לד א תם פלם
 אללה מוסי תכלימא: ב מר
 בני אסראיל וקל להם. אנכם
 דאכילין אלי בלד פנעאן.
 פחדיה חדוד אלבלד. אלדי

אֶת-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
 וְהִיא אֲשֶׁר תֹּותִירוּ מֵהֶם
 לְשָׂמִים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינִם
 בְּצַדֵיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם
 עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
 יֹשְׁבִים בָּהּ: וְאִם לֹא תִתְּרֹכוּן. יֵת
 יְתִבִי ארעא מן קדמיכון. ויהי דתשארון
 מנהון. לסיען נטלן זין לקבלכון. ולמשרין
 מקפניכון. ויעיקון לכון. על ארעא.

דאתון יתבין בה: **וְהִיא כַּאֲשֶׁר דְּמִיתִי לַעֲשׂוֹת
 לָהֶם אֲעֲשֶׂה לָכֶם:** ויהי. כמא דחשיבית. למעבד להון
 אעביד לכון: **פ לָד א וידבר יהוה אל-משה לאמר:**
 ומליל יי עם משה למימר: **ב צו את-בני ישראל
 ואמרת אליהם כי-אתם באים אל-הארץ פנען
 זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ
 פנען לגבלתייה:** פקיד. ית בני ישראל ותימר להון.

— כש"י —

כמנן השבטים: **וכהיה אשר תותירו מהם.** יהיו לכם לרעה: **לשמים בעיניכם.**
 ליתדות המנקרות עיניכם. תרגום שליתדות
 שיפיא: **ולצנינם.** פותרים בו הפותרים לשון
 מסוכת קוצים הסוככת אתכם לסגור ולכלוא

זלק הדקדוק: **אשר תפל לכם בנחלה.** הביית בגעיא בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

יחזל לכם נחלה: ג) פיבתדי לכם
אלחד אלגנובי. מן ברייה צין
אלי גאנב אדום. פיון מן טרף
אלבחירה אלמיתה שרקייא:

ארי אתון עלין לארעא דכנען. דא
ארעא. דתתפליג לכון באחסנא. ארעא
דכנען לתחומהא: **והיה לכם
פאת נגב ממדבר צן על-**

ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה

ים המלח קדמה: ויהי לכון רוח דרומא. ממדברא דצין על

תחומי אדום. ויהי לכון תחום דרומא. מסיפי ימא דמלחא קדומא:

— כ"ט —

במערכה שלארץ כנען, כענן שנאמר
בפ'לשתים (פטיס 3, 5) יושבי חבל הים גוי
ברתים. ולא נחם אותו הדרף אלא הסבן
והוציאם דרף דרומה אל המדבר, והוא
שקראו יחזקאל (יחזקאל כ, 16) מדבר העמים,
לפי שהיו כמה אמות יושבות בצדו והולכין
אצל דרומה מן המערב כלפי מזרח תמיד,
עד שבאו לדרומה שלארץ אדום ובקשו
ממלך אדום שניחם להכניס בארצו ולעבור
דרף רחבה ולהכניס לארץ, ולא רצה.
והצרכו לסבוב את כל דרומה שלאדום עד
בואם לדרומה שלארץ מואב, שנאמר
(שופטים יא, יז) וגם אל מלך מואב שלח ולא
אבה. והלכו כל דרומה שלמואב עד סופה
ומשם הפכו פניהם לצפון עד שסבבו כל
מצר מזרחי שלה לרחבה וכשכלו את
מזרחה מצאו את ארץ סיחון ועוג שהיו
יושבין במזרחה שלארץ כנען והירדן מפסיק
ביניהם. וזהו שנאמר ב'פ'תח (שופטים יא, יח)
וילך במדבר ויטב את ארץ אדום ואת ארץ
מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב, וכבשו
את ארץ סיחון ועוג שהיתה בצפונה שלארץ
מואב. וקרבו עד הירדן והוא כנגד מקצוע
צפונית מערבית שלארץ מואב, נמצא שארץ
כנען שב'עבר הירדן למערב היתה מקצוע
דרומית מזרחית שלה אצל אדום:

גבולי רוחותיה סביב, לומר לך מן הגבולים
הללו ולפנים המצות נוהגות: **תפל לכם.**
על שם שנתחלקה בגורל נקראת חלקה
לשון נפילה. ומדרש אגדה אומר על ידי
שהפיל הקדוש ברוך הוא שריהם שלשבע
אמות מן השמים וכפתן לפני משה, אמר לו
ראה אין בהם עוד כח: **ג והיה לכם פאת
נגב.** רוח דרומית אשר מן המזרח למערב:
ממדבר צן. אשר אצל אדום מתחלת
מקצוע דרומית מזרחית שלארץ תשעת
המטות. כיצד, שלש ארצות יושבות בדרומה
של ארץ ישראל זו אצל זו קצת ארץ
מצרים, וארץ אדום בלה וארץ מואב בלה.
ארץ מצרים במקצוע דרומית מערבית,
שנאמר בפרשה זו מעצמון נחלה מצרים
והיו תוצאותיו הימה. ונחל מצרים היה
מהלך על פני כל ארץ מצרים, שנאמר
(יחושט יג, ג) מן השיחור אשר על פני מצרים.
ומפסיק בין ארץ מצרים לארץ ישראל וארץ
אדום אצלה לצד המזרח וארץ מואב אצל
ארץ אדום בסוף הדרום למזרח, וכשיצאו
ישראל ממצרים, אם רצה המקום לקרב את
כניסתם לארץ היתה מעבירם את הנילוס לצד
צפון ובאין לארץ ישראל, ולא עשה כן, וזהו
שנאמר (שמות יג, יז) ולא נחם אלהים דרף
ארץ פלשתים, שהם יושבים על הים

תפסיר רס"ג

(ד) ת'ם יסתדיר ל'כם מן אל'גנוב. אל'י עקב'ה עקרב'ים ויעבר אל'י צ'ין. ויכון כ'רוג'ה אל'י גאנב רק'ים ברנע. ויכ'רג אל'י רפח ויעבר אל'י מנאזל: (ה) ויסתדיר מן מנאזל אל'י ואד אל'עריש. ויכון כ'רוג'ה אל'י אל'בחר: (ו) ואל'חד אל'גרב'י. ויכון ל'כם אל'בחר אל'כביר ותכ'ימה:

וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב
לְמַעַלְהָ עֲקֵרָבִים וְעֵבֶר
צִנָּה (כ' והיה) וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו
מִנֶּגֶב לְקֹדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וַיֵּצֵא
חֲצֵר־אֶדָר וְעֵבֶר עֲצֻמּוֹתָהּ:
וַיִּסְחָר לְכוּן תְּחוּמָא מְדֻרּוּמָא. לְמַסְקָנָא
דְּעֲקֵרָבִין וְיַעֲבֵר לְצִין. וַיְהוֹן מִפְּקֻנוּהִי.
מְדֻרּוּמָא לְרַקַּס גִּיאָה. וַיִּפּוֹק לְחֲצֵר אֶדָר

ויעבר לעצמון: ה' ונסב הגבול מעצמון נחלה
מצרים והיו תוצאותיו הימה: ויסחר תחומא. מעצמון
לנחלא דמצרים. ויהון מפקנוהי לימא: ויגבול ים והיה
לכם הים הגדול ויגבול זה יהיה לכם גבול ים:

— כ"י —

חצר אדר שהתחיל להרחיב משעבר את
קדש ברנע ורוחב אותה רצועה שב'לטה לצד
צפון היתה מקדש ברנע עד עצמון ומשם
והלאה נתקצר המצר ונסב לצד הדרום ובא
לו לנחל מצרים ומשם לצד המערב אל הים
הגדול שהוא מצר מערבה של כל ארץ
ישראל. נמצא שנחל מצרים במקצוע
מערבית דרומית: כ והיו תוצאותיו הימה.
אל מצר המערב שאין עוד גבול נגב מארץ
לצד המערב משם והלאה: ויגבול ים.
ומצר מערבי מהו: והיה לכם הים הגדול.
למצר: ויגבול. הנסין שבתוך הים אף הם מן
הגבול והם איים, שקורין איסלי"ש [איים]:

וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב לְמַעַלְהָ
עֲקֵרָבִים. כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְנָסַב אוּ וַיֵּצֵא,
מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה הַמִּצָּר שׁוֹנֶה אֶלֶּא הוֹלֵךְ
וַיֵּצֵא לְחוּץ, יוֹצֵא הַמִּצָּר וְעוֹקֵם לְצַד צְפוֹנוֹ
שֶׁלְעוֹלָם בְּאֶלְכָסוֹן לְמַעַרְב וְעוֹבֵר הַמִּצָּר
בְּדֻרּוּמָה שֶׁלְמַעַלְהָ עֲקֵרָבִים, נִמְצָא מַעַלְהָ
עֲקֵרָבִים לְפָנִים מִן הַמִּצָּר: וְעֵבֶר צִנָּה. אֶל
צִין כְּמוֹ מִצְרֵימָה: וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו. קְצוּתָיו.
בְּדֻרּוּמָה שֶׁלְקֹדֶשׁ בְּרִנֵּעַ: וַיֵּצֵא חֲצֵר אֶדָר.
מִתְפַּשֵּׁט הַמִּצָּר וּמְרַחֵב לְצַד צְפוֹן שֶׁלְעוֹלָם
וְנִמְשָׁף עוֹד בְּאֶלְכָסוֹן לְמַעַרְב וּבָא לוֹ לְחֲצֵר
אֶדָר וּמִשָּׁם לְעֲצֻמוֹן וּמִשָּׁם לְנַחַל מִצְרַיִם.
וְלִשׁוֹן וְנָסַב הָאֱמוּרָה כָּאֵן לְפִי שֶׁכְּתוּב וַיֵּצֵא

ז'לק הדקדוק: הנחלה מצרים. ה"א נוספת כי המלה מלעיל (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

ז) וְהָיָא יָכוֹן לָכֶם אֶלְחָד אֱלֹשִׁמְאֵלִי. מִן אֱלֹבְחָר אֱלֹכְבִּיר. תְּחַדוּ לָכֶם אֱלֹי גִבֹּל הוֹר: ח) וּמְנָה אֱלֹי חֲמָאָה. וַיְכוּן כִּירוּגָה אֱלֹי צָדָד: ט) וַיִּכְרַג אֱלֹי זַפְרוֹן. וַיִּנְתְּהִי אֱלֹי חֲצַר עֵינָן. הָדִיא יָכוֹן לָכֶם אֶלְחָד אֱלֹ שִׁמְאֵלִי: י) וְחַדוּ לָכֶם אֶלְחָד אֱלֹ שִׁרְקִי. מִן חֲצַר עֵינָן אֱלֹי פֹאמִיָּה:

ותחום מערבא. ויהי לכוּן. ימא רבא ותחומיה. דין יהי לכוּן תחום מערבא: **וְזֶה־יְהִי־לָכֶם גְּבוּל צְפוֹן מִן־הַיָּם הַגָּדוֹל תְּתָאוּ לָכֶם הַר הַהָר: וְדִין יְהִי לָכֶם תְּחוּמֵי צְפוֹנָא. מִן יִמָּא רַבָּא. תְּכוֹנוֹן לָכֶם לְהוֹר טוֹרָא: מֵהַר הַהָר תְּתָאוּ לְבָא חֲמַת וְהִיוּ תּוֹצְאוֹת**

הַגְּבֹל צְדָדָה: מֵהוֹר טוֹרָא. תְּכוֹנוֹן לְמַטֵּי חֲמַת. וַיְהוֹן מִפְּקֻנְהִי דְתַחֲמוֹמָא לְצְדָד: וַיֵּצֵא הַגְּבֹל זְפֹרְנָה וְהִיוּ תּוֹצְאוֹתֵי חֲצַר עֵינָן זֶה־יְהִי־לָכֶם גְּבוּל צְפוֹן: וַיִּפּוֹק תְּחֻמוֹמָא לְזַפְרוֹן. וַיְהוֹן מִפְּקֻנְהִי לְחֲצַר עֵינָן. דִּין יְהִי לָכֶם תְּחוּמֵי צְפוֹנָא: וְהִתְּאוּיֶתֶם לָכֶם לְגְבוּל קְדָמָה מִחֲצַר עֵינָן שְׂפָמָה: וְתְכוֹנוֹן לָכֶם לְתַחֲמוֹי קְדוּמָא. מִחֲצַר עֵינָן לְשָׂפָם:

— כס"י —

כל מקום שנאמר תוצאות הגבול, או המצר בלה שם לגמרי ואינו עובר להלן כלל, או משם מתפשט ומרחיב ויוצא לאחוריו להמשיך להלן באלכסון יותר מן הרחוב הראשון, ולעגן רחב המדה הראשון קראו תוצאות, ששם בלתי אותה מדה: ט) והיו תוצאותיו חצר עינן. הוא הנה סוף המצר הצפוני. ונמצאת חצר עינן במקצוע צפונית מורחבת. ומשם והתאיותם לכם אל מצר המורחב: י) והתאיותם. לשון הסבה ונטיה כמו תתאו: שפמה. במצר המורחב ומשם הרבלה:

ז) גבול צפון. מצר צפון: מן הים הגדול תתאו לכם הר ההר. שהוא במקצוע צפונית מערבית. וראשו משפיע ונגנס לתוך הים ויש מרחב הים לפניו המנו וחוצה המנו: תתאו. תשפעו לכם לנטות ממערב לצפון אל הר ההר: תתאו. לשון סבה, כמו (ד"כ ז' יב, יא) אל תא הרצים, (יחזקאל מ, י) ותאי השער הצייע, שקורין אפימי"ן, שהוא מוסב ומשפע: מהר ההר. תסבו ותלכו אל מצר הצפון לצד המורחב ותפגעו בלבא חמת, זו אנטוכיא: תוצאות הגבול. סופי הגבול.

תפסיר רס"ג

יא) וינחדר מן פאמיה. אלי
 דפני מן שרקי אלעין. פינחדר
 ויצרב. אלי גאנב בחר גניסר
 שרקינא: יב) וינזל אלארדן.
 ויכון כירוגה אלבחירה
 אלמיייתה. הדיא תכון לקם
 חדוד אלבלד מסתדירא:
 יג) פאמר מוסי בני אסראיל.
 ען קול אלה וקאל. הדיא
 אלבלד אלמחדוד תוועונה
 באסהם, כמא אמר אלה. אן
 יעטא לתסעה' אסבאט ונצי:
 יד) אד' קד אכיד' סבט ראובן.

וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל מִשָּׁפַם
 הַרְבֵּלָה מִקְדָּם לְעֵינַי וַיֵּרֶד
 הַגִּבּוֹל וּמַחָה עַל-פְּתָף
 יַם-כְּנָרֶת קִדְמָה: וַיַּחֲזֹת תַּחֲוֹמָא
 מִשָּׁפַם. לְרֵבְלָה מִמְדַּנַּח לְעֵינַי. וַיַּחֲזֹת
 תַּחֲוֹמָא. וַיִּמְטֵי עַל בֵּיף יַם גְּנִיסֵר קִדְוֹמָא:
 וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ
 תּוֹצְאוֹתָיו יַם הַמֶּלַח זֹאת
 תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ

לְגַבְלֹתֶיהָ סָבִיב: וַיַּיַּחֲזֹת תַּחֲוֹמָא לִיַּרְדֵּנָא. וַיַּהוֹן מִפְּקֻנֹהִי
 לַיָּמָא דְּמִלְחָא. דָּא תִּהְיִי לְכוֹן אַרְעָא. לְתַחֲוֹמָהָא סְחוֹר סְחוֹר: וַיֵּצֵן
 מֹשֶׁה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרֵל אֲשֶׁר עָנָה יְהוָה לְתֵת
 לְתַשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצֵי הַמַּטֵּה: וּפְקִיד מֹשֶׁה. ית בני
 יִשְׂרָאֵל לְמִימֵר. דָּא אַרְעָא. דְּתַחֲסֻנוּן יְתָהּ בְּעַדְבָּא. דְּפְקִיד יי. לְמַתְנֵן
 לְתַשְׁעַת שְׁבַטִין וּפְלָגוֹת שְׁבַטָא: דְּכִי לְקַחוּ מַטֵּה בְּנֵי

— כש"י —

ובא מן הצפון לדרום באלכסון נוטה לצד
 מזרח ומתקרב לצד ארץ פנען כנגד ים
 כנרת ומושף לצד מזרחה שלארץ ישראל
 כנגד ים כנרת עד שנופל בים המלח ומשם
 כולה הגבול בתוצאותיו אל ים המלח,
 שממנו התחלת מצר מקצוע דרומית
 מזרחית. הרי סובבת אותה לארבע רוחותיה:

יא מקדם לעין. שם מקום. והמצר הולף
 במזרחו נמצא העין לפניו מן המצר ומארץ
 ישראל הוא: וירד הגבול. כל שהגבול הולף
 מצפון לדרום הוא יורד והולף: ומחה על
 פתף. אל עבר: ים כנרת קדמה. שיהא ים
 כנרת תוף לגבול במערב, והגבול במזרח ים
 כנרת, ומשם יורד אל הירדן והירדן מושף

תפסיר רס"ג

הֲרֵאוּבְנֵי לְבַיִת אֲבֹתָם
וּמִטָּה בְּנֵי־הַגָּדִי לְבַיִת
אֲבֹתָם וַחֲצֵי מִטָּה מְנַשֶּׁה
לְקַחוּ נַחֲלָתָם: אָרִי קְבִילוּ.
שִׁבְטָא דְבְנֵי רְאוּבֵן לְבַיִת אֲבֹתָהוֹן.
וּשְׁבְטָא דְבְנֵי גָד לְבַיִת אֲבֹתָהוֹן. וּפְלָגוֹת
שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה קְבִילוּ אַחְסַנְתָּהוֹן:

וסבט גר ונצף סבט מנשה.
נחלתהם לביות אביהם:
טו) הדיאן אלסבטאן ואלנצף.
אכדו נחלתהם. מן עבר ארדן
יריחא אלשרקי: טז) תים כלם
אללה מוסי תכלימא: יז) הדיא
אסמא אלהגאל. אלדי יקסמו
לכם אלבלד. אלעזר
אלאמאם. ויהושע אבן נון:

שְׁנֵי הַמִּטּוֹת וַחֲצֵי הַמִּטָּה
לְקַחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן יְרֵחוֹ קְדָמָה
מִזְרָחָה: תָּרִין שִׁבְטֵין וּפְלָגוֹת שִׁבְטָא. קְבִילוּ אַחְסַנְתָּהוֹן. מֵעֵבֶרָא.

לִירְדְנָא דִירֵחוֹ קְדוּמָא מְדַנְחָא: פ (רביעי) (ששי כשהן מחוברות)

אֶל־מִנְשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: הֲאֵלֶּה
שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן: אֵלֶּיךָ שְׁמַחַת גּוֹבְרִיא.
דִּיחְסָנוֹן לְכוּן יֵת אַרְעָא. אֶלְעָזָר כְּהֵנָּא. וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נון:

❁ רביעי בספרי תיטון ❁ ששי כשהן מחוברות בסת"י ❁

ואחד חלק הגון. ומה שהם עושין יהיה עשוי
כאלו עשאו שלוחים. ולא יתכן לפרש
לכם זה ככל לכם שבמקרא. שאם פן
היה לו לכתוב ינחילו לכם. ינחלו
משמע שהם נוחלים לכם בשבילכם
ובמקומכם, כמו (שמות יד, יד) ה' ילחם לכם:

טו קדמה מזרחה. אל פני העולם שהם
במזרח, שהם מזרחית קרויה פנים, ומערבית
קרויה אחר, לפיכך דרום לימין וצפון
לשמאל: יז אשר ינחלו לכם. בשבילכם כל
נשיא ונשיא אפטרופוס לשבטו ומחלק נחלת
השבט למשפחות ולגברים ובורר לכל אחד

זולק הדיקדוק: טו לקחו נחלתם. תיבת לקחו בשופר הולך ותיבת נחלתם ברביע וכן כתב
א"ת משם ספרי ספרד:

תפסיר רס"ג

יה) ושריף מן כל סבט. כ'ד'וה ליקסם אלבלד: יט) ויהיא אסמאיהם. מן סבט יהודה. פלב אבן יפנה: כ) ומן סבט שמעון. שמואל אבן עמיהוד: כא) ומן סבט בנימין. אלידד אבן פסלון: כב) ומן סבט דן שריפא. בקי אבן יגלי: כג) לבני יוסף מן סבט בני מנשה שריף. חניאל אבן אפוד: כד) ומן סבט בני אפרים שריף. קמואל אבן שפטן: כה) ולסבט זבולון שריפא. אליצפן אבן פרנד:

יח וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמִּטָּה תִּקְחוּ לְנָחַל אֶת-

הָאָרֶץ: וְרָבָא חַד. וְרָבָא חַד מִשְׁבֻּטָּא.

תדברון לאחסנא ית ארעא: יט) וְאֵלֶּה

שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמִטָּה

יְהוּדָה פֶּלֶב בֶּן-יִפְנָה: וְאֵלֶּיִן

שְׁמֵהֶת גּוֹבְרִיא. לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה. פֶּלֶב

בֶּר יִפְנָה: כ) וְלִמִּטָּה בְּנֵי שְׁמַעוֹן

שְׁמוּאֵל בֶּן-עַמִּיהוּד: וְלִשְׁבֻּטָּא

דבני שמעון. שמואל בן עמיהוד: כא) לְמִטָּה בְּנֵימִן אֱלִידָד

בֶּן-פְּסָלוֹן: לְשִׁבְטָא דְבְנֵימִן. אֱלִידָד בֶּר פְּסָלוֹן: כב) וְלִמִּטָּה

בְּנֵי-דָן נָשִׂיא בְּקִי בֶּן-יִגְלִי: וְלִשְׁבֻּטָּא דְבְנֵי דָן רָבָא. בְּקִי

בֶּר יִגְלִי: כג) לְבְנֵי יוֹסֵף לְמִטָּה בְּנֵי-מְנַשֶּׁה נָשִׂיא

חֲנִיאל בֶּן-אֶפֶד: לְבְנֵי יוֹסֵף. לְשִׁבְטָא דְבְנֵי מְנַשֶּׁה רָבָא. חֲנִיאל

בֶּר אֶפֶד: כד) וְלִמִּטָּה בְּנֵי-אֶפְרַיִם נָשִׂיא קְמוּאֵל

בֶּן-שְׁפָטָן: וְלִשְׁבֻּטָּא דְבְנֵי אֶפְרַיִם רָבָא. קְמוּאֵל בֶּר שְׁפָטָן:

כה) וְלִמִּטָּה בְּנֵי-זְבוּלוֹן נָשִׂיא אֱלִיצָפָן בֶּן-פְּרָנָד:

— רס"י —

יח לנחל את הארץ. שיהא נחל וחולק אותה במקומכם:

זולק הדקדוק: יח תקחו לנחל את הארץ. בדפוסים תיבת תקחו בטפחא, לנחול שופר הולך וכן הוא בקצת תיגאן. ובתיגאן קדמוניות תקחו בזקף גדול כמו שהוא כאן:

שמון דמור (יח) תקחו לנחל. תקחו טפחא לנחל מארכת. כן המנהג כדעה ראשונה שבח"ד.

תפסיד רס"ג

כו) ומן סבט יששכר שריפא פלטיאל אבן עזן: כז) ומן סבט אשר שריפא. אחיהוד אבן שלומי: כח) ומן סבט נפתלי שריפא. פדהאל אבן עמיהוד: כט) תולאי. אלדי אמר אללה. אן יקסמו לבני אסראיל בלד פנעאן: לה א) תים פלם אללה מוסי פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא תכלימא: ב) מר בני אסראיל. באן יעטו

ולשבטא דבני זבולון רבא. אליצפן בר פרנד: ב) ולמטה בני-יששכר נשיא פלטיאל בן-עזן: ולשבטא דבני יששכר רבא. פלטיאל בר עזן: ב) ולמטה בני-אשר נשיא אחיהוד בן-שלמי: ולשבטא דבני אשר רבא. אחיהוד בר שלומי: ב) ולמטה בני-נפתלי נשיא פדהאל בן-עמיהוד: ולשבטא דבני נפתלי רבא. פדהאל בר עמיהוד: כט) אלה אשר צוה יהוה לנחל את-בני-ישראל בארץ כנען: אלין. דפקיד יי. לאחסנא ית בני ישראל בארעא דכנען: פ חמדישי בספרי תימן (חטיי) לה א וידבר יהוה אל-משה בערבת מואב על-ירדן ירחו לאמר: ומליל יי. עם משה במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו למימר: ב צו את-בני ישראל ונתנו ללויים מנחלת אחותם ערים לשבת ומגרש לערים סביבתיהם תתנו ללויים:

— כט"י —

כט לנחל את בני ישראל. שהם ינחילו לה ז ומגרש. רוח מקום חלק חוץ לעיר אותה לכם למחלקותיה: סביב להיות לנוי לעיר, ואין רשאין לבנות

זולק הרקדוק: כ פדהאל בן עמיהוד. כתב מהרי"ב וז"ל לחוד ומפיק שוא עכ"ל פירוש דבריו שהוא מפיק מפני השו"א שבה"א ועיין פרשת בהעלתך מה שכתבנו משמו בתיבת פדהצור ע"ש:

תפסיד רס"ג

אלליואניין. מן נחלת חוזהם קרא יסכנוהא. ואפניה להם חואליהא: ג) ותפון אלקרא סכנא להם. ואפניתהא. לבהאימהם וסרחם וסאיר חיואנהם: ד) ואפניה אלקרא. אלתי תעטוהא לאליואניין. מן כארג חאיט אלקריה. אלף דראע מסתדירא: ה) תים אמסחו מן כארג אלקריה. אלי גהה אלמשרק אלפין דראע. ואלי גהה אלגנוב אלפין דראע. ואלי אלגרב אלפין דראע. ואלי גהה אלשמאל. אלפין דראע ואלקריה פי וסטהא. פדאלד

פקיד ית בני ישראל. ויתנון לליואי. מאחסנת. אחדתהון קרוין למתב. ורוח. לקרויא סחרניהון. תתנון לליואי:

והיו הערים להם לשבת

ומגרשיהם יהיו לבהמתם

ולרכשם ולכל חיתם: ויהון

קרויא. להון למתב. ורוחיהון. יהון לבעירהון ולקנינהון. ולכל חיותהון:

ומגרשי הערים אשר

תתנו ללויים מקיר העיר

וחוצה אלף אמה סביב:

ורוחי קרויא. דתתנון לליואי. מפותל

קרתא ולברא. אלף אמין סחור סחור:

ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים

באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת

פאת ים | אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים

באמה והעיר בתוך זה יהיה להם מגרשי

הערים: ותמשחון מברא לקרתא. ית רוח קדומא תרין אלפין

אמין. וית רוח דרומא תרין אלפין אמין. וית רוח מערבא תרין אלפין

אמין. וית רוח צפונא. תרין אלפין אמין וקרתא במציע. דין יהי להון:

— כס"י —

שם בית ולא לנטוע כרם ולא לזרוע זריעה: פיצד אלפים, הוא גותן להם סביב, ומקום
ג ולכל חיתם. ולכל צרכיהם: ד אלף אמה
אלף הפנימיים למגרש והחיצונים לשדות
סביב. ואחריו הוא אומר אלפים באמה, הא
וכרמים:

תפסיר רס"ג

יכון לכם. מקדאר אפניה
אלקרא: (ו) ואלקרא אלדי
תעטוהא לאליואנין. מנהא סת
קרא אלחמא. אלדי תעזולהא.
ליהרב אליהא אלקאתל.
ואציפו אליהא. אתיעין
וארבעין קריה: (ז) פתציר גמיע
אלקרא. אלדי תעטוהם.
תימאניה וארבעין קריה
ואפניתהא: (ח) ואלקרא. אלדי
תעטוהם מן חוז בני אסראיל.
ממן אכיד' כתירא כתירו. ומן
מן אכיד' קלילא קללו. פלועט
כל סבט עלי קדר נחלתה:
(ט) תם כלם אללה מוסי
תכלימא: (י) מר בני אסראיל.

רוחי קרויא: ואת הערים
אשר תתנו ללויים את
שש-ערי המקלט אשר
תתנו לנס שמה הרצח
ועליהם תתנו ארבעים
ושתיים עיר: וית קרויא. דתתנו
לליואי. ית שית קרוי שיזבותא. דתתנו.
למערק לתמן קטולא. ועליהון תתנו.
ארבעין ותרתי קרוין: כל-
הערים אשר תתנו ללויים
ארבעים ושמונה עיר אתהן

ואת-מגרשיהן: כל קרויא. דתתנו לליואי. ארבעין ותמני
קרוין. יתהון וית רוחיהון: והערים אשר תתנו
מאחזת בני-ישראל מאת הרב תרבו ומאת
המעט תמעיטו איש כפי נחלתו אשר ינחלו
יתן מעריו ללויים: וקרויא. דתתנו מאחסנת בני ישראל. מן
סגיא תסגון. ומן זעירי תזערון. גבר. כפום אחסנתיה דיחסנון. יתין

מקרוזיה לליואי: פ **פ** ששיר בספר' **פ** שביעי כשהן מחוברות בסת"י **פ**

(ששי) (שביעי כשהן מחוברות) **ט** וידבר יהוה אל-משה
לאמר: ומליל יי עם משה למימר: דבר אל-בני
ישראל ואמרת אליהם כי אתם עברים

תפסיר רס"ג

וקל להם. אד"א אנתם. גזתם
אלארדן אלי בלד כנעאן:
יא) פאסמו לכם קרא חמא.
יהרב אליה אי קאתל. קתל
נפסא סהוא: יב) פתכון תלך
אלקרא. תחמיה מן אלולי. ולא
יקתל. חתי יקף. בין ידי
אלגמאעה פחכמון עליה
בדיאלד: יג) ואלקרא אלתי
תעזלונהא. סת קרא חמא תכון
לכם: יד) ת'לאת' מנהא פי עבר
אלארדן. ות'לאת' מנהא פי
בלד כנעאן. תכון קרא חמא:

אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן:

מליל עם בני ישראל. ותימר להון. ארי
אתון. עברין ית ירדנא לארעא דכנען:

וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים

עָרֵי מְקֻלָּט תִּהְיֶינָה לָכֶם

וְנִסְ שָׂמָה רֵצַח מִכֶּה־נַפֶּשׁ

בְּשִׂגְגָה: ותזמנון לכון קרוין. קרוי

שיזבותא יהון לכון. ויערוק לתמן

קטולא. דיקטול נפשא בשלו: יב) **וְהָיוּ**

לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט מִגְּאֹל

וְלֹא יָמוּת הַרְצֵחַ עַד־עַמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה

לְמִשְׁפָּט: ויהון לכון קרויא. לשיזבא מגאיל דמא. ולא ימות

קטולא. עד דיקום. קדם פנשתא לדינא: יג) **וְהָעָרִים אֲשֶׁר**

תִּתְּנוּ שֵׁשׁ־עָרֵי מְקֻלָּט תִּהְיֶינָה לָכֶם: וקרויא דתתנון.

שית קרוי שיזבותא יהון לכון: יד) **אֵת | שְׁלֹשׁ הָעָרִים**

תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ

בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי מְקֻלָּט תִּהְיֶינָה: ית תלת קרויא.

— כס"י —

שנבחרו שלש שנתן יהושע בארץ כנען:
יה את שלש הערים וגי. אף על פי שבארץ
כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים
וחצי, השנה מנין ערי מקלט שלהם משום
דבגלעד נפישו רוצחים. דכתיב (כסע ו, ס)
גלעד קרית פועלי און עקבה מדם:

יא) והקריתם. אין הקריה אלא לשון הזמנה
וכן הוא אומר (בראשית כז, כ) כי הקרה ה'
אלהיה לפני: יב) מגאול. מפני גואל הדם
שהוא קרוב לנרצח: יג) שש ערי מקלט.
מגיד שאף על פי שהבדיל משה בחייו שלש
ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד

תפסיר רס"ג

טו) לבני אֶסְרָאֵל. וְלֹאֲלִגְרִיב
 אֲלֹדְכִיל פִּי מֵא בִּינָהֶם. יִהְרַב
 אֵלֶיהָ. כָּל מִן קָתַל נַפְסָא
 סְהוּא: טז) וְאָמַא אֵן כָּאן
 צִרְבָּה. בְּאֵנָא חֲדִיד פְּקַתְלָה
 פְּהוּ קֹאֲתַל יִסְתַּחֲק אֲלִקְתַּל:
 יז) אִו צִרְבָּה בְּחַגְר. מִקְבוּיָן
 מִקְדָּאֵר מֵא יְמוֹת בְּהָא פְּקַתְלָה.
 פְּהוּ קֹאֲתַל יִסְתַּחֲק אֲלִקְתַּל:
 יח) אִו צִרְבָּה בְּאֵנָא כִּשְׁב.
 מִקְבוּיָן מִקְדָּאֵר מֵא יְמוֹת בְּה

תִּתְנֹן מֵעֲבָרָא לִירְדְנָא. וְיַת תְּלַת
 קְרוּיָא. תִּתְנֹן בְּאַרְעָא דְכַנְעָן. קְרוּי
 שִׁיזְבוּתָא יְהוּיָן: טו) לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְלִגְר וְלִתְּוֹשָׁב בְּתוֹכֶם
 תִּהְיִינָה שֵׁשׁ־הָעָרִים
 הָאֵלֶּה לְמִקְלַט לְנוֹס שָׁמָּה
 כָּל־מִכְּהַ־נַּפֶּשׁ בְּשָׂגָה: לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְלִגְיֹרִיָּא וְלִתְּוֹתְבֵיָּא דְבִינֵיהוּן.
 יְהוּיָן. שֵׁיִת קְרוּיָא הָאֵלֵין לְשִׁיזְבָּא.

לְמַעַרְק לְתַמּוֹן. כָּל דִּיקְטוּל נַפְשָׁא בְּשָׂלוּ: טז) וְאִם־בְּכָלִי
 בְּרִזָּל | הִכְהוּ וַיִּמַּת רֵצַח הוּא מוֹת יוֹמַת הַרְצִיחַ:
 וְאִם בְּמֵאן דְּבְרִזָּל מְחָהִי. וְקַטְלִיָּה קְטוּלָא הוּא. אֲתַקְטָלָא יִתְקַטִּיל
 קְטוּלָא: יז) וְאִם בְּאַבְן יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בֵּה הִכְהוּ וַיִּמַּת
 רֵצַח הוּא מוֹת יוֹמַת הַרְצִיחַ: וְאִם. בְּאַבְנָא דְמַתְנַסְפָּא
 בְּיַד דְּהִיָּא כְּמַסַּת דִּימוֹת בֵּה מְחָהִי. וְקַטְלִיָּה קְטוּלָא הוּא. אֲתַקְטָלָא
 יִתְקַטִּיל קְטוּלָא: יח) אִו בְּכָלִי עֵץ־יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בּוֹ

— כס"י —

לְמַטָּה אִו בְּכָל אַבְּן אֲשֶׁר יָמוּת בֵּה בְּלֹא
 רְאוּת וּגְוִי, לְפִד עַל הָאָמוּרִים לְמַעְלָה
 שְׁבַהוּרְג בְּמִזִּיד הַכְּתוּב מְדַבֵּר: י) בְּאַבְּן יָד.
 שֵׁיִשׁ בֵּה מְלֹא יָד: אֲשֶׁר יָמוּת בֵּה. שֵׁיִשׁ בֵּה
 שְׁעוֹר לְהַמִּית, כְּתַרְגוּמוֹ. לְפִי שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת
 כו, יח) וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּאַבְּן, וְלֹא נָתַן
 בֵּה שְׁעוֹר, יְכוּל כָּל שְׁהוּא, לְכַף נַאֲמַר אֲשֶׁר
 יָמוּת בֵּה: יח) אִו בְּכָלִי עֵץ יָד. לְפִי שְׁנַאֲמַר
 וְכִי יִכָּה אִישׁ אֶת עֵבְדוֹ אוֹ אֶת אִמְתּוֹ בְּשִׁבְט
 (שְׁמוֹת כו), יְכוּל כָּל שְׁהוּא, לְכַף נַאֲמַר בְּעֵץ

טו) וְאִם בְּכָלִי בְּרִזָּל הִכְהוּ. אִין זֶה מְדַבֵּר
 בְּהוּרְג בְּשׁוּגַג הַסְמוּף לוֹ, אֲלֹא בְּהוּרְג בְּמִזִּיד.
 וּבֹא לְלַמֵּד, שְׁהוּרְג בְּכָל דְּבַר צְרִיף שִׁיָּהָא
 בוֹ שְׁעוֹר כְּדִי לְהַמִּית, שְׁנַאֲמַר בְּכָלֶם אֲשֶׁר
 יָמוּת בוֹ, דְּמַתְרַגְמִינָן דְּהִיָּא כְּמַסַּת דִּימוֹת
 בֵּיה, חוּץ מִן הַבְּרִזָּל, שְׁגָלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֵי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהַבְּרִזָּל מִמִּית בְּכָל
 שְׁהוּא אֲפִלוֹ מַחֲט, לְפִיכְף לֹא נָתַנָּה בוֹ תוֹרָה
 שְׁעוֹר לְכַתוּב בוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בוֹ. וְאִם תֹּאמַר
 בְּהוּרְג בְּשׁוּגַג הַכְּתוּב מְדַבֵּר, הָרִי הוּא אוֹמַר

תפסיר רס"ג

פקתלה פהו קאתל יסתחק
אלקתל: (ט) ולי אלדם הו
יקתלה אדיא פאגאה בחק:
(כ) ואן דפעה בשנאה. או טרח
עליה שניא. בתעמד פקתלה:
(כא) או צרבה בידה בעדאה
פקתלה. פליקתל אלצארב
קתלא לאנה קאתל. פולי אלדם
יקתלה אדיא פאגאה בחק:
(כב) ואן דפעה בגתה בלא
בגיצה. או טרח עליה. אייה
אניה בלא תעמוד: (כג) או אוקע
עליה. אי חגר כאן בלא תעמד

הִכְהוּ וַיָּמָת רֵצַח הוּא מוֹת

יּוֹמָת הַרֵצַח: או. בְּמִן דְּאָע

דמתנסיב ביד דהוא כמסת דימות ביה
מחהי. וקטליה קטולא הוא. אתקטלא

יתקטיל קטולא: **וְיָט גֵּאל הַדָּם**

הוּא יָמִית אֶת־הַרֵצַח

בְּפָגְעוֹ-בּוֹ הוּא יִמְתְּנוּ: גֵּאִיל

דמא. הוא יקטול ית קטולא. פד אתחייב
ליה מן דינא הוא יקטלניה:

וְאִם־בְּשִׁנְאָה יִהְדַּפְּנוּ אוֹ-

הַשְּׁלִיךְ עָלָיו בְּעֲדֵיהָ וַיָּמָת: וְאִם בְּשִׁנְאָה דְחָהִי. או רְמָא

עלוהי. בכמנא וקטליה: **כִּאֲ או באיבה הכהו בידו וַיָּמָת**

מוֹת־יוֹמָת הַמֶּכֶּה רֵצַח הוּא גֵּאל הַדָּם יָמִית

אֶת־הַרֵצַח בְּפָגְעוֹ-בּוֹ: או בדבבו. מְחָהִי בִידֵיהּ וְקַטְלִיָּה.

אתקטלא יתקטיל מחיא קטולא הוא. גֵּאִיל דְּמָא. יקטול ית קטולא

פד אתחייב ליה: **כִּבְ וְאִם־בִּפְתָע בְּלֹא־אִיבָה הִדְפוּ**

אוֹ-הַשְּׁלִיךְ עָלָיו כָּל־כְּלֵי בְּלֹא עֲדִיָּה: וְאִם בַּתְּפִיף

בְּלֹא דְבָבוּ דְחָהִי. או רְמָא עֲלוּהִי. כָּל מָאן בְּלֹא כְּמִן לִיָּה:

כִּגְ או בכל־אבן אשר־ימות בה בְּלֹא רְאוֹת וַיִּפֹּל

— כש"י —

אשר ימות בו. שיקא בו כדי להמית: סמוך לו. ולא היה לו שהות להזהר עליו:

יט בפגעו בו. אפלו בתוף ערי מקלט: כג או בכל אבן אשר ימות בה. הכהו:

כ בצדיה. בתרגומו. בכמנא. במארב: בלא ראות. שלא ראהו: ויפל עליו. מכאן

אמרנו שהורג דרך ירידה גולה. דרך עליה כצפתע. באונס. ותרגומו בתפוף שהיה

תפסיר רס"ג

פמאת. והו פי דאלך ליס בעדו
לה. ולא טאלב שרה:
כד) פלתחכם אלגמאעה. בין
אלקאתל ובין אלולי. בהדיא
אלאחכאם: כה) ותכ'לץ. אל'
גמאעה הדיא אלקאתל. מן יד
אלולי. ותרדה אלי קריהי חמאה
אלתי הרב אליה ויקים תם.
אלי מות אלאמאם אלכפיר.
אלדי מסח בדהן אלקודס:
כו) פאן הו כרג ען חד קריהי

עֲלִיו וַיִּמָּת וְהוּא לֹא-אוֹיֵב

לוֹ וְלֹא מִבְּקֶשׁ רָעָתוֹ: או

בְּכָל אֲבָנָא. דְּהִיא פְּמַסַּת דִּימוֹת בְּהַ
בְּלֹא חֲזִי. וּרְמָא עֲלוּהִי וּמִית. וְהוּא לֹא
שְׁנִי לִיה. וְלֹא תָּבַע בְּשִׁתִּיה:

וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמִּכָּה

וּבֵין גְּאֵל הַדָּם עַל

הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה: וַיִּדְיִנוּן

כְּנִשְׁתָּא. בֵּין מְחִיא. וּבֵין גְּאֵיל דְּמָא. עַל

דִּינִיָּא הָאֵלִין: כה) וְהָעִילוּ הָעֵדָה אֶת-הָרֵצַח מִיַּד

גְּאֵל הַדָּם וְהָשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל-עִיר מְקַלְטוֹ

אֲשֶׁר-נָס שָׁמָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ עַד-מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל

אֲשֶׁר-מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: וַיִּשְׁיִבּוּן כְּנִשְׁתָּא יַת

קְטוּלָא. מִיַּד גְּאֵיל דְּמָא. וַיִּתִּיבוּן יְתִיָּה כְּנִשְׁתָּא. לְקָרִית שִׁיבּוֹתִיָּה

דְּעָרָק לְתַמְנָן. וַיִּתִּיב בְּהַ. עַד דִּימוֹת כְּהֵנָּא רַבָּא. דְּרַבִּי יְתִיָּה כְּמִשַׁח

קוּדְשָׁא: כו) וְאִם-יֵצֵא יֵצֵא הָרֵצַח אֶת-גְּבוּל עִיר

— כס"י —

הוא, שלא פרש מי משחו, אלא כמו אשר
משחו המושח אותו בשמן הקודש. ורבותינו
דרשוהו במסכת מכות (יב, ג) לראיית דבר,
ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת כהן
גדול ומנו אחר תחתיו ולאחר מכאן נגמר
דינו, חוזר במיתתו שלשני, שנאמר אשר
משח אותו, וכי הוא משחו לפהן או הפהן
משח אותו, אלא להביא את הנמשח בימיו

אינו גולה: ככ עד מות הכהן הגדול. שהוא
בא להשרות שכינה בישראל ולהאריך
ימיהם, והרוצח בא לסלק את השכינה
מישראל ומקצר את ימי החיים. אינו כדאי
שיהא לפני כהן גדול. דבר אחר לפי שהיה
לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו
לישראל בחייו: אשר משח אותו בשמן
הקודש. לפי פשוטו מן המקראות הקצרים

זלק הרקדוק: כה) וישב בה. תיבת וישב לעיל כי השופר ביו"ד בכל הספרים:

תפסיר רס"ג

חמאה. אלתי הרב אליהא:
 (כו) פוגדה אלולי. כארג ען חד
 קריהי חמאה. פקתלה. פלא
 תיאר לה: כח) כל יגלס פי
 קריהי חמאה. אלי מות
 אלאמאם אלכפיר. ובעד
 מותה. ירגע אלי ארץ חוזה:
 (כט) פתכון הדיה לכם חכם עלי
 מר אגיאלכם פי גמיע
 מסאכנכם: ל) כל מן קתל נפסא
 עאמדיא. פבקול שאהדין
 אקתלוה ואמא שאהד ואחד.
 פלא ישחד עליה פיקתל:

מקלטו אשר ינוס שמה:
 ואם מפק יפוק קטולא. ית תחום קרית
 שיזבותיה. דיערוק לתמן: כו ומצא
 אתו גאל הדם מחוץ
 לגבול עיר מקלטו ורצח
 גאל הדם את הרצח אין
 לו דם: וישבח יתיה גאיל דמא.
 מברא. לתחום קרית שיזבותיה. ויקטול.
 גאיל דמא ית קטולא. לית ליה דם:
 כח כי בעיר מקלטו ישב

עד-מות הפהן הגדל ואחרי-מות הפהן הגדל
 ישוב הרצח אל-ארץ אחזתו: ארי בקרית שיזבותיה
 יתיב. עד דימות פהנא רבא. ובתר דימות פהנא רבא. יתוב קטולא.
 לארע אחסנתיה: כט והיו אלה לכם לחקת משפט
 לדרתיכם בכל מושבתיכם: ויהו אלין לכון. לגזירת
 דין לדריכון. בכל מותבניכון: ל כל-מכה-נפש לפי עדים
 ירצח את-הרצח ועד אחד לא-יענה בנפש
 למות: כל דיקטול נפשא. לפום סהדין. יקטול ית קטולא.

— כס"י —

שמחזירו במיתתו: כו אין לו דם. הרי הוא
 כהורג את המת שאין לו דם: כט בכל
 מושבתיכם. למד שתהא סנהדרין קטנה
 נוהגת בחוצה לארץ כל זמן שנוהגת בארץ
 ישראל: לכל מכה נפש וגוי. הבא להרגו
 על שהכה את הנפש: לפי עדים ירצח.

תפסיר רס"ג

לא) ולא תאכידו דיה ען נפס קאתל. יגב עליה אלקתל. אלא יקתל קתלא: לב) ולא תאכידו מנה איציא דיה. לתהרבוה אלי בעץ קרא אלקמא. ליעוד ויסקן אלבלד. בעד מות אלאמאם: לג) ולא תדנסו אלבלד. אלדיי אנתם פיה. לאן אלדם ידנסה ולא יגפר לכם. ען אלדם אלדיי ספך פיה. אלא בדם סאפכיה:

וְסִהִיד חֹדֶּה לֹא יִסְהִיד בְּאָנָשׁ לְמַקְטֹל:
 וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנַפְשׁ
 רֵצַח אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת
 כִּי־מוֹת יוֹמֵת: וְלֹא תִקְבְּלוּן מִמוֹן
 עַל אָנָשׁ קָטוֹל. דְּהוּא חַיִּיב לַמִּמְתָּה אָרִי
 אֶת־קִטְלָא יִתְקַטִּיל: לִב וְלֹא־תִקְחוּ
 כֹּפֶר לְנוֹס אֶל־עִיר מְקַלְטוֹ
 לָשׁוּב לְשִׁבְתָּה בְּאֶרֶץ

עַד־מוֹת הַכֹּהֵן: וְלֹא תִקְבְּלוּן מִמוֹן. לְמַעַרְק לְקָרִית שִׁיבוֹתִיה.
 לְמַתָּב לְמַתָּב בְּאֶרְעָא. עַד דִּימוֹת כְּהֵנָּא: לִג וְלֹא־תַחְנִיפוּ
 אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הִדָּם הוּא יַחְנִיף
 אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְפֹּר לְדָם אֲשֶׁר
 שָׁפַךְ־בָּהּ כִּי־אִם בְּדָם שָׁפְכוּ: וְלֹא תַחְיִבוּן יֵת
 אֶרְעָא. דְּאִתּוֹן בָּהּ. אָרִי דְמָא. הוּא מְחִיב יֵת אֶרְעָא. וְלֹא־אֶרְעָא
 לֹא מִתְכַּפֵּר. עַל דָּם זָכָאֵי דְאִתְאַשְׁד בָּהּ. אֶלְהִין בְּדָם אֲשִׁדִּיָּה:

— כ"י —

הוּא, כְּאֲשֶׁר תֹּאמַר שׁוֹב עַל מִי שָׁשֵׁב כְּבָר, וּמֹוֹל עַל מִי שָׁמַל כְּבָר, בֵּן תֹּאמַר לְנוֹס עַל מִי שָׁנָס כְּבָר, וְקוֹרְהוּ נֹוס כְּלוֹמַר מְבָרַח. וְאִם תֹּאמַר לְנוֹס לְבְרוּחַ, וְתַפְרֹשְׁהוּ לֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְמִי שֵׁישׁ לוֹ לְבְרוּחַ לְפָטְרוֹ מִן הַגְּלוּת, לֹא יִדְעֵתִי הַיָּאָר יֹאמַר לָשׁוּב לְשִׁבְתָּה בְּאֶרֶץ, הַרִי עֲדִין לֹא נָס וּמַהִיכֵן יָשׁוּב: לִג וְלֹא תַחְנִיפוּ, וְלֹא תַרְשִׁיעוּ, כְּתַרְגוּמוֹ וְלֹא תַחְיִבוּן:

שִׁיעִידוֹ שְׁבַמְזִיד וּבַהֲתַרְאָה הַרְגוּ: לֹא וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר. לֹא יִפְטֹר בְּמִמוֹן: לִב וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנוֹס אֶל עִיר מְקַלְטוֹ. לְמִי שָׁנָס אֶל עִיר מְקַלְטוֹ שְׁהַרְג בְּשׁוּגַג אֵינּוּ נִפְטֹר מִגְּלוּת בְּמִמוֹן לְתֵן כֹּפֶר לָשׁוּב לְשִׁבְתָּה בְּאֶרֶץ בְּטָרָם יְמוֹת הַכֹּהֵן: לְנוֹס. כְּמוֹ לָנָס, כְּמוֹ (מִיכָה ז, ח) שׁוֹבֵי מַלְחָמָה, שָׁשְׁבוּ מִן הַמַּלְחָמָה, וְכֵן (נְפִיכ ג, יח) נוֹגֵי מִמוּעֵד, וְכֵן (יְבוֹשֶׁע ה, ט) כִּי מְלִים

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת. ה"ג בְּתַרְגוּם אוֹנְקֵלוֹס דְּהוּא חַיִּיב לַמִּמְתָּה בְּסַפְרִים כ"י, וְל"ג לְמַקְטֹל דֹּאפְשֵׁר לְהִיּוֹת פּוּעַל יוֹצֵא וְהוּא הִיפְךָ הַכוּוּנָה:

תפסיר רס"ג

לד) ולא תנגסו אלבלד. אלד"י
 אנתם מקימין פיה. אלד"י נורי
 סאפן פיה. פאני אללה. נורי
 סאפן. פי מא בין בני אסראיל:
 לו א) ת"ם תקד"ם. רויסא אבא
 עשירד' בני גלעד אבן מכיר
 אבן מנשה. מן עשאייר בני
 יוסף. וקאלו בין ידי מוסי'
 ואלאשראף. רויסא אבא בני
 אסראיל: ב) וקאלו, אן אללה
 אמר סיידנא. באן יעטא אלבלד
 נחלה. באסהם לבני אסראיל.
 ואמרה איצ"א. באן ידפע נחלה'
 צלפחד אכניא אלי' בנאתה:

לד וְלֹא תִטְמֵא אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ
 אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי
 אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: וְלֹא תִסְאַבּוּן יְת אַרְעָא.

דאתון יתבין בה. דשכינתי שריא בגוה.
 ארי אנא יי. שכינתי שריא. בגו בני

ישראל: פ **שבע** בספרי
תימן **שבעי**

לו וַיִּקְרְבוּ רֵאשֵׁי הָאָבוֹת
 לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד

בן־מכיר בן־מנשה ממשפחת בני יוסף
 וידברו לפני משה ולפני הנשאים ראשי

אבות לבני ישראל: וקריבו רישי אבהתא. לזרעית בני
 גלעד בר מכיר בר מנשה. מזרעית בני יוסף. ומלילו. קדם משה וקדם

רברביא. רישי אבהתא לבני ישראל: ב ויאמרו את־אדני

צוה יהוה לתת את־הארץ בנחלה בגורל
 לבני ישראל ואדני צוה ביהוה לתת

את־נחלת צלפחד אחינו לבנתיו: ואמרו. ית רבוני

פקיד יי. למתן ית ארעא באחסנא. בעדבא לבני ישראל. ורבוני
 אתפקד במימרא דיי. למתן. ית אחסנת. צלפחד אחונא לבנתיה:

— רס"י —

לד אשר אני שכן בתוכה. שלא תשכינו אותי בטמאתה: כי אני ה' שכן בתוך בני
 ישראל. אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם:

תפסיר רס"ג

ג) פנכ"אף אן יצרן נסאא. לואחד מן אסבאט בני אסראיל. פתנקין חצתהן מן נחלה אבאנא. ותואד עלי חצה אלסבט. אלדי יתוונגן מנה. ויפון סהם נחלתנא מנכוצא: ד) ולו חתי יואפי סנה אלאלאק לבני אסראיל. לבקית חצתהן מזאדה. עלי חצה אלסבט. אלדי יתוונגן מנה. ונאקצה מן חצתנא: ה) פאמר מוסי בני אסראיל. ען קול אללה קאילא. נעמא קאל סבט ולד יוסף: ו) הדיא אלאמר אלדי אמר אללה. פי

וְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבֻטֵי
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרָעָה
נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ
וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמָּטֵה
אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִגְרַל
נַחֲלָתָנוּ יִגְרָע: וַיְהוּן. לְחַד. מִבְּנֵי
שְׁבֻטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים. וְתַתְּמַנַּע
אֲחֻסְנַתְהוֹן מֵאֲחֻסְנַת אֲבֹתֵנָא. וְתַתְּוֹסֵף.
עַל אֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא. דִּיהוּן לְהוֹן. וּמַעֲדַב
אֲחֻסְנַתְנָא יַתְּמַנַּע: וְאִם־יִהְיֶה
הַיֵּבֶל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסֵפָה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת
הַמָּטֵה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה
אֲבֹתֵינוּ יִגְרָע נַחֲלָתָן: וְאִם יְהִי יוֹבֵילָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְתַתְּוֹסֵף אֲחֻסְנַתְהוֹן. עַל אֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא. דִּיהוּן לְהוֹן. וּמֵאֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא
דְּאֲבֹתֵנָא. תַתְּמַנַּע אֲחֻסְנַתְהוֹן: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי־יוֹסֵף
דְּבָרִים: וּפְקִיד מֹשֶׁה יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל מִמְרָא דִּי לְמִימְרָא. יְאוּת.
שְׁבֻטָא דְּבְנֵי יוֹסֵף מִמְלָלִין: וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־עָוָה יְהוָה

— כס"י —

לִּי וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמָּטֵה. שְׁהָרִי בְּנָה יוֹרְשָׁה וְהָבֵן מִתְּיַחַס עַל שְׁבֻט אָבִיו: ד) וְאִם יְהִי הַיֵּבֶל. מִכָּאן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲתִיד הַיֵּבֶל שִׁיפְסוּק: וְאִם יְהִי הַיֵּבֶל. עַל נַחֲלַת הַמָּטֵה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם:

זולק הרקדוק: ד) וְאִם־יִהְיֶה הַיֵּבֶל. בקצת תיגאן ג"כ נמצא פסיק וברובם אינו:

תפסיר רס"ג

חכם בנאת צלפחד. אן יתזווגן
 למן חסן ענדקו. לכן יפון מן
 עשירה סבט אביהו: ז) חתני
 לא תדור תדיה אלנחלה לבני
 אסראיל. מן סבט אלי סבט,
 אלא ילזם כל סבט מנהם נחלה
 אבאיה: ח) ונדא חכם כל בנת
 תרת' נחלה. מן בעץ עשירה
 סבט אביהא תכון זוגה. לפי
 ירת' כל סבט מנהם נחלה
 אבאיה: ט) ולא תדור אייה
 נחלה פאנת. מן סבט אלי סבט
 אכיר. כל ילזם כל סבט. מן בני
 אסראיל נחלתה: י) פצנען
 בנאת צלפחד. כמא אמר

לְבָנוֹת צֶלְפָּחַד לֵאמֹר לְטוֹב
 בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים
 אֵד לְמִשְׁפַּחַת מִטֵּה אֲבִיהֶם
 תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים: דִּין פִּתְגָמָא
 דְּפִקִּיד יי. לְבָנַת צֶלְפָּחַד לְמִימַר. לְדַתְקִין
 בְּעֵינֵיהוֹן יְהוּיִן לְנָשִׁין. בְּרַם. לְזָרְעִית.
 שְׁבֹטָא דְאַבוּהוֹן יְהוּיִן לְנָשִׁין: ז) וְלֹא־
 תִּסַּב נַחֲלָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִמֵּטֶה אֶל־מֵטֶה כִּי אִישׁ
 בְּנַחֲלַת מֵטֶה אֲבִתּוֹ יִדְבְּקוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלֹא תִסְחַר אַחְסָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מִשְׁבֹּטָא
 לְשֹׁבֵטָא. אַרִי גְבַר. בְּאַחְסָנַת שְׁבֹטָא דְאַבְהָתוּהִי. יִדְבְּקוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 ח) וְכָל־בֵּית יִרְשֵׁת נַחֲלָה מִמֵּטוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְאַחַד מִמִּשְׁפַּחַת מֵטֶה אֲבִיהָ תִהְיֶה לְאִשָּׁה
 לְמַעַן יִירְשׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבִתּוֹ:
 וְכָל בְּרֵתָא יִרְתַּת אַחְסָנָא. מִשְׁבֹּטָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְחַד. מְזָרְעִית.
 שְׁבֹטָא דְאַבוּהָא תְּהִי לְאַתּוּ. בְּדִיל. דְיִירְתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. גְּבַר אַחְסָנַת
 אֲבָהָתוּהִי: * ט) וְלֹא־תִסַּב נַחֲלָה מִמֵּטֶה לְמֵטֶה אַחַר
 כִּי־אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מֵטוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלֹא
 תִסְחַר אַחְסָנָא. מִשְׁבֹּטָא לְשֹׁבֵטָא אַחְרָנָא. אַרִי גְבַר בְּאַחְסָנַתִּיהָ.
 יִדְבְּקוּן. שְׁבֹטָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ז) כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

ישע עתה ליתם עתה עתה עתה

— כש"י —

ח) וְכָל בֵּית יִרְשֵׁת נַחֲלָה. שלא תהיה בן לאביה:

תפסיר רס"ג

אללה מוסי' יא) פצארתא מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונועה בנאת צלפחד. נסאא לבני אעמאמקן: יב) מן עשירה סבט מנשה אבן יוסף צארן נסאא. פכאנת נחלתהן. לעשירה סבט אביהן: יג) הדיא אלוצאיא ואלאחכאם אלתי אמר מוסי' אלי בני אסראיל פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא:

בֵּן עֲשׂוּ בָנוֹת צֶלְפָּחָד:

כְּמֵא דְפִקִּיד יִי יֵת מִשָּׁהּ בֵּן עֲבָדָא בְּנַת צֶלְפָּחָד: מפטיד

וְתֵהִינָה מַחְלָה תְּרֻצָּה

וְחֻגְלָה וּמַלְכָּה וְנוֹעָה בָּנוֹת

צֶלְפָּחָד לְבָנֵי דְדִיָּהֶן לְנָשִׁים:

וְהוּאָה מַחְלָה תְּרֻצָּה. וְחֻגְלָה וּמַלְכָּה. וְנוֹעָה בְּנַת צֶלְפָּחָד. לְבָנֵי אַחֵי אַבְוֵהוֹן לְנָשִׁין:

מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי-מְנַשֶּׁה בֶּן-יוֹסֵף הֵיוּ לְנָשִׁים

וְתֵהִי נַחֲלָתָן עַל-מַטֵּה מִשְׁפַּחַת אַבְיָהֶן: מִזְרַעִית.

בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶּר יוֹסֵף הוּאָה לְנָשִׁין. וְהָיוּ אַחְסַנְתְּהוֹן. עַל שִׁיבַט זְרַעִית

אַבְוֵהוֹן: אֵלֶּה הַמְּצוֹת וְהַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוְּיָה

יְהוָה בְּיַד-מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב

עַל יַרְדֵּן יְרִיחוֹ: אֵלֶּיךָ פִּקֹּדֵיָא וְדִינֵיָא. דְּפִקִּיד יִי. בְּיַד דְּמֹשֶׁה לְוֵית

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּמִישְׁרֵיָא דְּמוֹאָב. עַל יַרְדֵּנָא דְּיְרִיחוֹ: פ פ פ

קלב פיסוקים סימן בלק

סכום הפיסוקים שלספר אלף ומאתים ושמנים ושמונה אפרח סימן. וחציו והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח. ופרשיותיו עשרה, י"י בדד ינחנו סימן. וסדריו ל"ב, ל"ב טהור ברא לו אלהים סימן. ופרקיו ל"ו, ל"ו חכמו ישכילו זאת סימן. מנין הפתוחות שנים ותשעים והסתומות ששים ושש, הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות, אני חלק"ך ונחלתך סימן.

— רש"י —

יא מחלה תרצה וגי'. באן מנאן לפי גדלתן זו מזו בשנים ונשאנו כסדר תולדותן, ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן ומגיד ששקולות זו כזו: חסלת פרשת מסעי

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה,
במשה עבדו, וב ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמ)

הפטרה דאלה מסעי למנהג הבלדי

בישעיה סימן א

חֲזוֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּן אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה
וּירוּשָׁלַם בְּיָמֵי עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אֶחָז יַחְזִקֶיהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה: נְבוֹאָת, יִשְׁעִיה בֶר אֲמוּן. דָּאֲתַנְבִּי. עַל אֲנָשׁ יְהוּדָה, וַיְתַבִּי
יְרוּשָׁלַם. בְּיוֹמֵי עֲזִיָּה יוֹתָם. אֶחָז יַחְזִקֶיהוּ, מַלְכֵיָא דְבֵית יְהוּדָה: ב שָׁמְעוּ
שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ כִּי יְהוֹה דְּבַר בְּנִים גְּדֻלָּתִי וְרוֹמְמַתִּי
וְהֵם פִּשְׁעוּ בֵּי: שָׁמְעוּ שָׁמַיָא דְזַעוּ, כַּד יְהִבִּית אֹרִיתִי לְעַמִּי. וְאַצִּיתִי
אֶרְעָא דָאֲתַרְגִּיפִת, מִן קַדָּם פְּתַגְמִי. אֲרִי יֵי, מַלִּיל. עַמִּי בֵית יִשְׂרָאֵל
קָרִיתִי לְהוֹן בְּנִין, חַבִּיבֵתְנֹן וַיְקַרְתְּנֹן. וְאַנּוּן, מְרַדּוּ בְּמִימְרֵי: ג יָדַע
שׁוֹר קָנָהוּ וְחַמּוֹר אֲבוּס בְּעַלְיוּ יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא
הִתְבּוֹנֵן: יָדַע תּוֹרָא, זְבִנְיָה. וְחַמְרָא, אֲרִיא דְמְרוּהִי. יִשְׂרָאֵל, לֹא אֵילֶף
לְמַדַּע דְּחִלְתֵּי. עַמִּי, לֹא אֶסְתַּבֵּל לְמַתְבַּל לְאֹרִיתִי: ד הוּי | גוּי חֲטָא
עִם כְּבֹד עוֹן זָרַע מְרַעִים בְּנִים מִשְׁחִיתִים עֲזָבוּ אֶת-יְהוֹה
נֶאֱעוּ אֶת-קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל נִזְרוּ אֶחָז: וי על דָּאֲתַקְרִיאוּ עִם
קְדִישׁ, וְחֲטוּ. כְּנִשָּׂא בְּחִירָא, אֶסְגִּיאוּ חוּבִין. אֲתַפְנִיו בְּזַרְעָא רְחִימָא,
וְאַבְאִישׁוּ. וְאַתְאַמְר לְהוֹן בְּנִין חַבִּיבִין, וְחַבִּילוּ אֹרְחַתְהוֹן. שְׁבִקוּ, יִת
פְּלַחְנָא דֵּינִי. קַצוּ, בְּדַחֲלַת קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל. בְּדִיל עוֹבְדֵיהוֹן בִּישְׁיָא
אֶסְתַּחֲרוּ, וְהוּוּ לְאַחְרָא: ה על-מָה תִּכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרְהָ
כָּל-רֹאשׁ לְחַלִּי וְכָל-לֵבב דֵּינִי: לֹא מִסְתַּבְּלִין לְמִימְרֵי, עַל מָא

לְקִנְיָא. עוּד, מוֹסְפִין לְמַחְשֵׁי. לֹא אָמְרִין. מְדִין, כָּל רִישׁ מְרַע. וְכָל לֵב,
 דְּוִי: **מִכְּפַר־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ אֵין־בוּ מָתָם פְּצַע וְחַבּוּרָה**
וּמִכְּפָה טְרִיָּה לֹא־זָרוּ וְלֹא חֲפָשׁוּ וְלֹא רִכְכָּה בְּשָׁמוֹן: מִשְׁאָר
 עָמָא וְעַד רִישׁ־יָא, לִית בְּהוֹן דְּשָׁלִים בְּדַחְלָתִי. בְּלֵהוֹן, סָרְבִין וּמְרַדִין.
 אַתְּגַעְלוּ בְּחוּבִין, כְּמַחָא מְרַסְסָא. לֹא שְׁבָקִין מְזוֹדְנָהוֹן, וְלֹא מַחְמַדִין
 לְתִיבְתָא. וְאִף לֹא זָכוּן לְהוֹן, לֹא־גָנָא עֲלֵיהוֹן: **וְאַרְצְכֶם שְׁמָמָה**
עָרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתְּכֶם לְנִגְדְּכֶם זָרִים אֲכֻלִים
אֲתָה וּשְׁמָמָה כְּמַה־פְּכַת זָרִים: אַרְעֵכוֹן צְדִיא. קְרוּיכוֹן, יְקִידַת
 נוּר. אַרְעֵכוֹן. לְקַבְלָכוֹן, עֲמָמִיא מַחְסְנִין יִתָּה. וּבְחוּבִיכוֹן, צְדִיאֵת מְנֻכוֹן.
 אַתְחַלְפַת, וְהוּת לְנִכְרָאִין: **וְנוֹתְרָה בַת־צִיּוֹן כְּסִכָּה בְּכַרְס**
כְּמַלּוּנָה בְּמִקְשָׁה כְּעִיר נְצוּרָה: וְאַשְׁתְּאַרְתָּ כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן
 כְּמַטְלָתָא בְּכַרְמָא, בְּתַר דְקַטְפוּהִי. כְּעַרְסַל מְבַתּוּתָא בְּמַקְטָיא, בְּתַר
 דְאַבְעִיּוּהִי. כְּקַרְתָּא, דְצִירִין עֲלֵהּ: **לֹאִי יְהוּהַ עֲבָאוֹת הוֹתִיר**
לָנוּ שָׂרִיד כְּמַעַט כְּסוּדָם הֵיִינוּ לְעַמּוּרָה דְמִינוּ: אֵלוּ לֹא פּוֹן,
 מוֹתַר טוּבִיָּה דִי צְבָאוֹת. אֲשָׁאֵר לָנָא שִׁזְבָּא, כְּרַחְמוּהִי. אֵית עֲמָנָא חוּבִין
 דְכַאֲנָשׁ סְדוּם, פּוֹן אֲבַדְנָא. וּכְתִבִי עַמּוּרָה, אֲשְׁתִּי־צִינָא: **שְׁמַעוּ**
דְבַר־יְהוָה קְצִינֵי סְדוּם הַאֲזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עַמּוּרָה:
 קְבִילוּ פִתְגָמָא דִי שְׁלַטְוִנְיָא דְעוּבְדִיהוֹן בִּישׁוּן, כְּשִׁלְטוֹנֵי סְדוּם. אֲצִיתוּ,
 לְאוּרִיתָא דְאַלְהֵנָא. עָמָא דְעוּבְדִיהוֹן דְמוֹן, לְעַם עַמּוּרָה: **לְמָה לִי**
רַב־זְבָּחִיכֶם יֹאמֵר יְהוָה שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֵלֶב
מְרִיאִים וְדָם פָּרִים וּכְבָשִׁים וְעֵתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: לֹא
 רַעּוּא קְדָמִי בְּסִגִּיאוֹת נִכְסַת קְדֻשִׁיכוֹן, אָמַר יי. מַסַּת עֲלוֹת דְכַרִין, וְתַרְב
 פְּטִימִין. וְדָם תּוֹרִין וְאִמְרִין: וְגַדִין דְכַאֲלִין לֹא רַעּוּא קְדָמִי, בְּהוֹן: **כִּי**
תִּבְאוּ לְרֹאוֹת פָּנַי מִי־בִקֶּשׁ זֹאת מִיְדְּכֶם רָמַס חֲצָרִי:

דאתון אתון, לאתחזא קדמי. מן תבע דא מידכון, למיתי. לא תדושון,
 עזרתי: ^{יג} לא תוסיפו הביא מנחת-שוא קטרת תועבה
 היא לי חדש ושבֿת קרא מקרא לא-אוכל און ועצרה:
 לא תיספון. לאיתאה, מנחא אַניסא. קרבן מרחק. הוא, קדמי. ירחין
 ושבי, פנישא אתון מתפנשין. לא שבקין חוביכון לקבלא צלותכון,
 בעדן פנישתכון: ^{יד} חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי
 לטרח נלאיתי נשא: ירחיכון ומועדיכון, רחיק מימרי. הו קדמי,
 לרחיק. אסגיתי, למשבק: ^{טו} ובפרשיכם פפיכם אעלים עיני
 מכם גם כִּי-תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים
 מלאו: וכד בהניא פרסין ידיהון לצלאה עליכון מסליקנא אפי שכינתי,
 מנכון. ואף פד אתון מסגן לצלאה לא רעוא קדמי, לקבלא צלותכון.
 מדידיכון, דם זבאי מלין: ^{טז} רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם
 מנגד עיני חדלו הרע: תובו לאוריתי, אדפו מחוביכון. אעדו.
 בישות עובדיכון, מקביל מימרי. אתמנעו, מלאבאשא: ^{יז} למדו
 היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו
 אלמנה: אילפו לאיטבא. תבעו דינא, זכו דאניס. דינו, דין יתמא.
 עבדו, קבילת ארמלתא: ^{יח} לכו־נא ונוכחה יאמר יהוה
 אם־יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילפינו אם־יאדימו
 כתולע פצמר יהיו: בכין פד תתובון לאוריתא תבעון מן קדמי
 ואעביד בעותכון, אמר יי. אם יהון חוביכון פתימין בצבענין, בתלגא
 יחורון. אם יסמקון פזהוריתא, פעמר נקי יהון: ^{יט} אם־תאבו
 ושמעתם טוב הארץ תאכלו: אם תיבון, ותקבלון למימרי.

זולק הדקדוק: ^{טו} רע מעלליכם. השוא שבלמ"ד נח, כי אין געיא בעי"ן: ^{טז} לכו נא. בתביר
 גם בירושלמיים וכ"ד גדול:

וְלֹא־יֵשֵׁב אָדָם שָׁם: וְלֹא אָמְרוּ. נִדְחַל מִן קָדָם יי. דְּאָסִיק יִתְנָא,
 מֵאָרְעָא דְמִצְרַיִם. דְּדַבֵּר יִתְנָא, בְּמִדְבָּרָא. בְּאָרְעַ מִיִּשְׂרָאֵל וְחֲרוֹבֵי בְּאָרְעַ
 צְדִיָּא, וְטוּלֵי מוֹתָא. בְּאָרְעַ. דְּלֹא עָדָא בְּהַ, אָנְשֵׁי. וְלֹא אֶתְוֹתַב אָנְשָׁא,
 תַּמּוּן: ^ד וְאָבִיָּא אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הַכְּרָמִל לְאֹכַל פְּרִיָּהּ
 וְטוֹבָהּ וְתָבֹאוּ וְתִטְמְאוּ אֶת־אֶרְצֵי וְנִחַלְתִּי שְׁמִתְּם
 לְתוֹעֵבָה: וְאֵעִילִית יִתְכוּן לְאָרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְּהָת מִנְצַבָּא בְּכַרְמִלָּא.
 לְמִיכַל אֲבָהּ, וְטוֹבָהּ. וְעֵלְתוּן, וְסֵאִיבְתוּן יִת אָרְעַ בֵּית שְׂכִינְתִּי. וְאֶחְסְנְתִּי,
 שְׁוִיתוּן לְפִלְחָן טְעוֹתָא: ^ה הַכְּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אִיָּהּ יְהוָה וְתִפְשִׁי
 הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהִרְעִים פִּשְׁעוּ בִּי וְהִנְבְּאִים נִבְּאוּ
 בְּבַעַל וְאַחֲרֵי לֹא־יִוָּעְלוּ הֵלְכוּ: כְּהֲנִיָּא. לֹא אָמְרוּ, נִדְחַל מִן קָדָם
 יי. וּמִלְפִי אוֹרִיתָא, לֹא אֵילְפוּ לְמַדְעַ דְּחַלְתִּי. וּמִלְכִּיָּא, מְרָדוּ בְּמִימְרֵי.
 וּנְבִיִּי שְׁקֵרָא, מִתְנַבֵּן בְּשׁוֹם טְעוֹתָא. וּבְתַר דְּלֹא יְהִנּוּן לְהוּן, אֲזִלוּ: ^ו לְכֹן
 עַד אָרִיב אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה וְאֶת־בְּנֵי בְּנִיכֶם אָרִיב: בְּכִין.
 אָנָּא עֲתִיד לְאֶתְפָּרְעָא מִנְכוּן, אָמַר יי. וּמִן בְּנֵי בְּנִיכוּן דְּאִם יַעֲבְדוּן
 כְּעוֹבְדֵיכוּן, אָנָּא עֲתִיד לְאֶתְפָּרְעָא: ^ז כִּי עֲבָרוּ אִיִּי כְּתִיִּים וְרָאוּ
 וְקִדְר שְׁלַחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וְרָאוּ הֵן הִיְתָה כְּזֹאת: אָרִי
 עִיבְרוּ. לְנִגּוֹת כְּתָאִי, וְחִזּוּ. וְלְמִדִּינַת עֲרַבָּאִי. שְׁלַחוּ וְאֶסְתַּכְּלוּ, לְחַדָּא. וְחִזּוּ
 עַמְמִיָּא דְּגָלוּן מִכְּרָד לְכַרְדִּי, וּמִמְדִּינָא לְמִדִּינָא. נְטִלִין יִת טְעוֹתֵהוּן,
 וּמִבְּלִין לְהוּן עֲמָהוּן. וּבְאַתֵּר דְּאֲנוּן שְׂרָן, פְּרַסִין יִת מִשְׁכַּנְיָהוּן. וּמִקִּימִין יִת
 טְעוֹתֵהוּן, וְסִגְדִין לְהוּן. אִידָא הִיא אָמָא וְלִישָׁן דְּעַבְדַּת כְּוֹתְכוּן, בֵּית
 יִשְׂרָאֵל: ^ח הֵהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי
 הִמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל: הָא עַמְמִיָּא, לֹא שְׁבִקוּ פִלְחָן טְעוֹתָא.
 וְאֲנוּן טְעוּן, דְּלִית בְּהוּן צְרוּךְ. וְעַמִּי שְׁבִקוּ פִלְחָנִי, דְּבַדִּילִיָּהּ אָנָּא מִיִּתִי
 עֲלִיהוּן יִקְרָא. וְאֲזִלוּ, בְּתַר דְּלֹא יְהִנּוּן לְהוּן: ^ט שְׁמוֹ שְׁמַיִם עַל־זֹאת

זֶלְקֵי הַדְּקוּקִי: וְהִתְבּוֹנְנוּ. הַה"א גַּעִי:

וְשַׁעְרוֹ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם־יְהוָה: אֶת־אֲבָלוֹ שְׁמַיָא, עַל פְּדִין. עַל
 אֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַתִּידָא לְמַחְרַב. וְעַל טוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא, דְּעַתִּיד
 לְאַצְטַדָּאָהּ. וְעַל עוֹבְדֵי בִישׁוּן, דְּעַבְדוּ עִמִּי לְחָדָא, אָמַר יי: **כִּי־שָׁתִים רָעוֹת עָשָׂה עִמִּי אֲתִי עֲזָבוּ מְקוֹר | מִים חַיִּים**
לְחֻצַּב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרֹת נְשֻׁבָרִים אֲשֶׁר לֹא־יִכְלוּ
הַמַּיִם: אֲרִי תִרְתִּין בִּישׁוּן, עַבְדוּ עִמִּי. פְּלַחְנִי שְׁבִקוּ. דְּבִדְלִיָּה אָנָּא מִיָּתִי
 עֲלִיחוּן יְקָרָא כְּמַבּוּעַ דְּמַיִן, דְּלֹא פְּסִיק. וְטַעוּ בְּתַר טְעוֹתָא, דְּאֲנוּן לְהוּן,
 כְּגַבִּין תְּבִירִין. דְּלֹא יִכְלִין, לְקַיָּמָא מַיָּא: יא **הָעֶבֶד יִשְׂרָאֵל**
אִם־יֵלִיד בֵּית הוּא מְדוּעַ הִיָּה לְבוֹ: הַכְּעַבְדָּא, הָוָה יִשְׂרָאֵל. אִם
 יֵלִיד בֵּיתָא, הוּא מְדִין, אֶתְמַסֵּר לְבוֹזִין: יב **עָלְיוּ יִשְׂאֲגוּ כְּפָרִים**
נִתְּנוּ קוֹלָם וַיִּשְׁתִּיתוּ אֶרְצוּ לְשִׁמְהָ עָרְיוּ (כ' נצתה) נִצְתוּ
מִבְּלִי יֹשֵׁב: עֲלוּהִי, יִכְלוּן מַלְכֵיָא. אֲרִימוּ, קְלַחוּן. וְשׁוּיֵאוּ אֶרְעִיָּה,
 לְצַדוּ. קְרוּוְהִי יַצְדִּין, מִבְּלִי יִתִּיב: יג **גַּם־בְּנֵי־נָף (כ' ותחפנס)**
וְתַחֲפַנְחֶם יֶרְעוּף קְדָקֵד: אֲרִי בְּנֵי מַפִּיס, וְתַחֲפַנְחֶם. יִקְטְלוּן גְּבַרְדָּא,
 וַיְבַזוּן נַכְסֵד: יד **הָלוֹא־זֹאת תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עֲזָבְךָ אֶת־יְהוָה**
אֱלֹהֶיךָ בְּעַת מוֹלַכְךָ בְּדַרְךָ: הָלֹא דָא פִּרְעֻנוּתָא, תַּתְּעַבִּיד מְנִיד.
 עַל דְּשַׁבְּקַת, יָת פְּלַחְנָא דִּי אֱלֹהֶיךָ. דְּאַחֲזִיךְ אֹרְחָא תְּקַנָּא, וְלֹא הִלִּיכַת
 בָּהּ: טו **וְעַתָּה מַה־לָּךְ לְדַרְךָ מִצְרִים לְשִׁתּוֹת מִי שְׁחוֹר**
וּמַה־לָּךְ לְדַרְךָ אֲשׁוֹר לְשִׁתּוֹת מִי נְהָר: וּכְעַן. מָא לְכוּן
 לְאַתְחַבְרָא, לְפִרְעָה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם. לְמַרְמֵי דְּכוּרִיכוּן, בְּנַהֲרָא. וּמָא לְכוּן
 לְמַגְזַר קַיִם, עִם אֶתְוֹרָאָהּ. לְאַגְלָאָה יִתְכוּן לְהִלְאָה, מְעַבְרַת פְּרַת:
 טז **תִּיִסְרַךְ רָעַתְךָ וּמִשְׁבוֹתֶיךָ תּוֹכַחְךָ וְדַעֵי וְרֵאִי כִּי־רַע**

זולק הולקדוק: ט חרב. החי"ת בקמץ קטן ושוא שברי"ש נח, ועיין בפר' נח 'והנה חרבו פני
 האדמה' (בראשית ח, י"ג): יא העבד ישראל. הה"א בפתח:

וְמַר עֲזַבְךָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלֹא פָחַדְתִּי אֵלֶיךָ
 נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוָה עֲבָאוֹת: אֵיתִיתִי עִלְךָ יְסוּרִין, וְלֹא מִנְעַת
 מִבְּשַׁתִּיךָ. וְעַל דְּלֹא תִבַּת לְאוּרִיתָא, פִּרְעֻנוּתָא תִתְעַבֵּיד מִנִּיךָ. וְדַעֵי
 וְחִזָּא. אַרִי בְּשֵׁתָא וּמְרִירָא, אֵיתִי עִלְךָ יְרֻשָׁלַם. עַל דְּשִׁבְקַת, יֵת פְּלַחְנָא
 דִּי אֱלֹהֶיךָ. וְלֹא שׁוּיַת דְּחַלְתִּי, לְקַבֵּיל עֵינְךָ. אָמַר יי אֱלֹהִים, עֲבָאוֹת:
 כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עִלְךָ נִתְקַתִּי מוֹסְרוֹתֶיךָ וְהִנֵּאמְרִי
 לֹא (כ' אעבוד) אֲעֲבֹד כִּי עַל־כָּל־גְּבֻעָה גְּבֻהָה וְתַחַת
 כָּל־עֵין רַעְנֹן אֵת צַעָה זִנְהָ: אַרִי מֵעֲלָמָא, תִּבְרִית נִיר עִמְמִיא
 מִצּוּרִיכוֹן. פְּסֻקִית, חֲנֻקִיכוֹן. וְאִמְרַתוֹן, לֹא נוֹסִיף עוֹד לְמַעַבְרָא עַל מִימְרֶךָ.
 אַרִי, עַל כָּל רָמָא מְנַטְלָא. וְתַחֲוֹת, כָּל אֵילָן עֲבוּף. אֵת, פְּלַחָא לְטַעוֹתָא:
 וְאִנְכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמַת וְאִיךָ נֶהֱפַכְתָּ לִּי
 סוּרִי הַגִּפְנֹן נִכְרִיָה: וְאִנָּא קִיַּיִמְתַּנְכוֹן קְדָמִי, כְּמִנְצֵב גִּפְנָא בְּחִירָא.
 כְּלֻכוֹן, עֲבָדִי קְשׁוּט. וְאִיכְדִין אֲשַׁתְּנִיתוֹן קְדָמִי, בְּעוֹבְדֵיכוֹן מְקַלְקְלִיא.
 סִטִּיתוֹן, מִבְּתַר פְּלַחְנִי. הוּיִתוֹן כְּגִפְנֵי, דְּלִית בֵּיהּ הִנָּאָה: וְכִי
 אִם־תִּכְבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתִרְבִּי־לֶךְ בְּרִית נִכְתָּם עוֹנֶךָ לְפָנָי
 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה: אַרִי אִם תִּדְמֵן לְאֵתְנַקְאָה מְחוּבִיךָ כְּמָא דְּמִנְקֹן
 בְּנִתְרָא, וּמְחֻרִין בְּבוּרִיתָא. הָא כְּרוּשָׁם כְּתֻמָּא דְּלֹא דְכִי, כֵּן סְגִיאוֹ חוּבִיךָ
 קְדָמִי. אָמַר, יי אֱלֹהִים: כִּי אִיךָ תִּאמְרִי לֹא נִטְמַאתִי אַחֲרֵי
 הַבְּעָלִים לֹא הִלְכְּתִי רְאִי דְרַכְךָ בְּגִיא דְעֵי מַה עָשִׂית
 בְּכֶרֶה קְלָה מְשַׁרְכַת דְּרַכִּיָה: אִיכְדִין תִּימְרִין, לֹא אִסְתְּאֲבִית.
 וּבְתַר טַעוֹת עִמְמִיא, לֹא הִלִּיכִית. זְקוּפִי עֵינְךָ עַל אוּרְחַתֶּיךָ כִּד הוּיַת
 יִתְבָּא בְּחַלְתָּא, לְקַבֵּיל בֵּית פְּעוֹר. דְּעֵי, מָא עֲבַדְתָּ. הוּיַת דְּמִיא לְיִנְקַתָּא
 קְלִילָא, דְּמִקְלַקְלָא אוּרְחַתָּהָ: כִּי פִרְהָ | לְמַד מְדַבֵּר בְּאוֹת

זולק הדקדוק: "גבועה גבוהה. שופר, וגימל דגבוהה רפה:

(כ' נפשו) נַפְשָׁהּ שְׂאֵפָה רוּחַ תִּאֲנַתָּה מִי יִשְׁיבְנָה
 כָּל-מִבְקָשֶׁיהָ לֹא יִיעֲפוּ בְּחַדְשָׁהּ יִמְצְאוּנָהּ: כְּעֹרֹדָא,
 דְּמִדּוֹרָה בְּמִדְבָּרָא. בְּרַעוּת נַפְשָׁהּ שְׂתִיא רוּחָא, כְּיֹרְדָא. כִּן פְּנִישְׁתָּא
 דְּיִשְׂרָאֵל מְרַדַּת וּטְעַת מִן אוֹרִיתָא, וְלֹא צְבִיא לְמַתְב. נְבִיא, אִימַר לָהּ.
 כָּל בְּעָהּ דְּאוֹרִיתִי, לֹא יִשְׁתַּלְּהוּן. בְּזִמְנָהּ, יִשְׁכַּחְנָה: כַּ כְּ מִנְעֵי רַגְלֶיךָ
 מִיַּחַף (כ' וגורנד) וְגֵרֹנְךָ מִצְמָאָה וְתֵאמְרִי נֹאֲשׁ לֹא
 כִּי-אֶהְבֵּתִי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֶיךָ: מִנְעֵי רַגְלֶיךָ, מִלְּאֲתַחְבְּרָא
 לְעַמְמִיא. וּפְמִיךָ, מִלְּמַפְלַח לְטַעוֹתָא. וְאִמְרַת, תְּבִית מִבְּתַר פְּלַחְנֶךָ. לֹא
 אֲרִי רַחֲמִית לְאֲתַחְבְּרָא לְעַמְמִיא וּבְתַר פְּלַחֲן טַעוֹתְהוֹן, אֶהְדָּ:
 כַּ כְּ כְּבִשְׁת גָּנֹב כִּי יִמְצֵא כִּן הוֹבִישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמָּה
 מִלְכֵיהֶם שְׂרִיָּהֶם וְכַהֲנֵיהֶם וְנְבִיאֵיהֶם: כְּבַהֲתַת גְּבַר דְּמַתְחֻשִּׁיב
 מִהִימָן, וּמִשְׁתַּכַּח גָּנֹב. כִּן בְּהִיתוּ, בֵּית יִשְׂרָאֵל. אַנּוּן מִלְכֵיהוֹן, רַבְרַבְנֵיהוֹן.
 וְכַהֲנֵיהוֹן, וְנְבִיאֵיהוֹן דְּשִׁקְרָא: כַּ כְּ אִמְרִים לְעֵץ אָבִי אֲתָה וְלֶאֱבֹן
 אֲתָה (כ' ילדתני) יְלֻדְתָּנוּ כִּי-פָנוּ אֵלַי עֶרְף וְלֹא פָנִים וּבִיעַת
 רַעְתָּם יֵאמְרוּ קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ: אִמְרִין לְצֶלֶם אֲעֵא, אֲבֹנָא אֲתָה.
 וּמָא דְּמַתְעַבִּיד מִן אֲבֹנָא אִמְרִין לֵיה, אֲתָה בְּרִיתְנָא. אֲרִי אֲחִזְרוּ בְּפִלְחָנִי
 קִדְלָ וְלֹא שׁוּיָאוּ דְּחֻלְתִּי, לְקַבִּיל אֲפִיהוֹן. וּבַעֲדָן דְּבִשְׁתָּא אֲתִיא עֲלֵיהוֹן,
 כְּפִרִין בְּטַעוֹתְהוֹן. וּמוֹדֵן קְדָמִי וְאִמְרִין רַחֲמִים עֲלֵנָא, וּפְרוֹקְנָא: כַּ כְּ וְאִיָּהּ
 אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ יְקוֹמוּ אִם-יֹשִׁיעוּךָ בִּיעַת רַעְתְּךָ
 כִּי מִסְפֵּר עָרִיךָ הִיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה: וְאֵן דְּחֻלְתְּכוֹן, דְּעַבְדַּתְנוּ
 לְכוֹן. יְקוֹמוּ. אִם יִכְלֹן לְמַפְרַקְכוֹן, בְּעֵדָן בִּישְׁתְּכוֹן. אֲרִי, מִנִּין קְרוּיְכוֹן.
 הוֹאֵה דְּחֻלְתְּכוֹן, דְּבֵית יְהוּדָה: כַּ כְּ אִם-תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל | נְאֻם-יְהוָה
 אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם-תִּסֵּיר שְׁקוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תִנּוּד:

זולק הדקדוק: כַּ כְּ מִיַּחַף. הַיּוֹד בַּפֶּתַח בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

אם תתוב ישראל לפלחני, אִמַר יי. תתקבל, תיבתך. עד לא תתחתים,
 גזירתך. ואם תעדי שקוצך. מן קדמי, לא תטלטל: כֹּ וְנִשְׁבַּעְתָּ
 חִי-יְהוֹה בְּאֵמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה וְהִתְבָּרְכוּ בּוֹ גּוֹיִם וּבוֹ
 יִתְהַלְלוּ: אם תקיים בשמי, קים הוא יי. בקשטא, בדינא ובזכותא.
 ויתברכון עממיא. בישראל, וביה ישתבחון:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא. יי צבאות, שמיא. קדישא, דישראל:)

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיד דשבת וראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט' - ט"ו

וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשירים סלת
 מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על-עלת התמיד
 ונסכה: ובראשי חדשיכם תקריבו עליה ליהוה פרים בני-בקר שנים
 ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימם: ושלושה עשירים סלת
 מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשירים סלת מנחה בלולה
 בשמן לאיל האחד: ועשרן עשרון סלת מנחה בלולה בשמן
 לכבש האחד עליה ריח ניחח אשה ליהוה: ונספיהם חצי ההין יהיה
 לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חודש
 בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לחטאת ליהוה על-עלת
 התמיד יעשה ונסכו:

ברכה ראשונה שקודם הפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
 בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה,
 במשה עבדו, ובישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הַפְּטֵרָה דְשֵׁבַת וּרְאֵשׁ חֹדֶשׁ

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כֶּסֶף וְהָאָרֶץ הַדָּם רִגְלֵי
 אֵי-זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ-לִי וְאֵי-זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי:
 פִּדְנֹן, אָמַר יי. שָׁמַיָא, בְּרִסֵּי יְקָרִי. וְאַרְעָא, בִּיבֵשׁ קְדָמִי. אֵיִדִּין בֵּיתָא,
 דְּתַבְנוּן קְדָמִי. וְאֵיִדִּין הוּא אַתְּ, בֵּית אֲשֵׁרִיּוֹת שְׂכִינָתִי:
 וְאַתְּ-כָּל-אֱלֹהֵי יָדַי עֲשָׂתָה וַיְהִי כָּל-אֱלֹהֵי נְאֻם-יְהוָה
 וְאַל-זֶה אֲבִיט אֶל-עֵנִי וְנִכְה-רוּחַ וְחָרָד עַל-דְּבָרִי: וְיָת כָּל
 אֱלֹהִי, גְבוּרָתִי עֲבַדְתָּ. הֲלֹא הוּאָה כָּל אֱלֹהִי, אָמַר יי. וּבִדְיָן רַעוּא קְדָמִי,
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. בְּדַעְנוּתְךָ, וּמִפִּיךָ רוּחַ. וּמִשְׁתִּי, לְקַבִּיל פְּתֻגְמִי:
 שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכַּה-אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁה עוֹרְףָּ כָּלֵב מַעְלָה
 מִנְחָה דְּסַחְזִיר מִזְכִּיר לְבָנָה מְבַרְךְ אֲוֹן גַּם-הֵמָּה בְּחָרוּ
 בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקַטִּיל גְּבַר.
 דְּבַח אָמַר, כְּנָקִיף כָּלֵב. מִסִּיק קֶרְבֶּךָ, דְּסַחְזִירָא. קֶרְבֶּן מִתְנַתְּהוֹן, מִתְנַתְּ
 אוּנִיס. אַף אֲוֹן. אַתְרַעִיאוּ, בְּאוֹרְחַתְהוֹן. וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן
 אַתְרַעִיאת: דְּגַם-אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמְגוֹרָתָם אֲבִיא
 לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ
 הָרַע בְּעֵינֵי וּבְאֲשֶׁר לֹא-חֲפָצָתִי בְּחָרוּ: אַף אֲנָא, אֲצַבִּי
 בְּתַבְרָהוֹן. וּמִמָּא דִּי־צִיפּוּ, לֹא יִשְׁתַּיְבּוּן. חֲלָף דְּשִׁלְחִית נְבִיִי, וְלֹא תָבוּ.
 אַתְנַבִּיאוּ, וְלֹא קִבִּילוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבִדְלָא צְבִינָא, אַתְרַעִיאוּ:
 שָׁמְעוּ דְּבַר-יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל-דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיָכֶם
 שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שָׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה

זולק הדקדוק: ב ואל זה אביט. בכל ספרי תימן בשופר הולך: ג מכה-איש. צירי: עורף.
 מברך. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ערוגת הבושם:

בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: קבילו, פתגמא די. צדיקיא דמשתון,
לקביל פתגמי רעותיה. אמרין אחיכון סנאיכון, מרחקיכון. בדיל שמי,
יסגי יקרא די. ונחזי בחדותכון, ואנון יבהתון: ^ו קול שאון מעיר
קול מהיכל קול יהוה משלם גמול לאיביו: קל אתרגושא,
מקרתא ירשלם. קלא, מהיכלא. קל מימרא די. דמשלים גמלא,
לבעלי דבבוהי: ^ז בטרים תחיל ילדה בטרים יבוא חבל לה
והמליטה זכר: עד לא מייתי עקא לה, תתפריק. ועד לא ייתי לה,
זיע. כחבלין על ילדא, יתגלי מלפה: ^ח מי-שמע פזאת מי ראה
כאלה היוחל ארץ ביום אחד אם-יולד גוי פעם אחת
כי-חלה גם-ילדה ציון את-בניה: מן שמע בהדא. מן חזא,
כאלין. האפשר דתתעביד ארעא, ביומא חד. אם יתפרי עמה, זמן חדא:
ארי עתידא דתתנחם ציון ותתמלי, מעם גלותהא: ^ט האני אשפיר
ולא אוליד יאמר יהוה אם-אני המוליד ועצרת יאמר
אלהיד: אנא אלהא ברית עלמא מבראשית, אמר יי. אנא ברית כל
אנשא. אנא בדרית יתהון, לביני עממיא. אף אנא עתיד לכנשא
גלותיד, אמר אלהיד: ^י שמחו את-ירושלם וגילו בה כל-
אהביה שישו אתה משוש כל-המתאבלים עליה:
חדו בירשלם. ובועו בה, כל רחמקא. דוצו עמה, דיץ. כל דהו מתאבלין,
עלה: ^{יא} למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען
תמצו והתענגתם מזיו כבודה: בדיל דתתפנקון, ותסבעון.
מבזת, תנחומקא. בדיל דתשתון, ותתרוון, מחמר יקרה:

ז'לק הדקדוק: ^ז חבל. החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ:
^ח מזיו כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדות הגירסא כך 'מחמר' ברי"ש, דומה
למ"ש חז"ל 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר:

יב כִּי־כֹה | אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה־אֵלַיָּהּ כְּנֹהַר שָׁלוֹם
 וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶּם עַל־צַד תִּנְשְׂאוּ
 וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשְׂעוּ: אָרִי כְדֹנָן, אָמַר יי. הָאֲנָא מִיְתִי לֵה. כְּשַׁפְּע
 נֹהַר פָּרַת, שָׁלֵם. וּכְנַחַל מְגַבֵּר. יָקָר עַמְמֵיָא, וְתַתְּפִנְקוּן. עַל גְּסָסִין,
 תַּתְּנַטְלוּן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן: יג כֹּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִּנְחַמְנוּ בֶן
 אֲנָכִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ: כְּגַבֵּר. דְּאֲמִיָּה, מְנַחְמָא
 לִיָּה. בֶּן מִימְרִי, יִנְחִים יִתְכוּן. וּבִירוּשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: יד וּרְאִיתֶם וְשִׁשׁ
 לְבַבְכֶם וְעֲצָמוֹתֵיכֶם כַּדְּשָׂא תִּפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה
 אֶת־עַבְדָּיו וְזָעַם אֶת־אֵיבָיו: וְתַחֲזוּן, וַיְחַדֵּי לְבָבוֹן. וְגוֹיִתְכוּן,
 פְּדַתְאִין יוֹהָרָן. וְתַתְּגְלִי גְבוּרְתָא דֵּינִי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהֵי צְדִיקָיָא. וַיִּיְתִי
 לוֹט, לְבַעֲלֵי דְבְבוּהֵי: טו כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה
 מִרְכַּבְתָּיו לְהַשִּׁיב בְּחִמָּה אֲפֹ וְגַעַרְתּוּ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ: אָרִי
 הָא יי, בְּאִישְׁתָּא מִתְּגְלִי. וּכְעַלְעוּלִין, רְתַבוּהֵי. לְאִתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּזִיָּה.
 וּמְזוּפִיתִיָּה, בְּשַׁלְּהוּבִית אִישְׁתָּא: טז כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט
 וּבְחָרְבוּ אֶת־כָּל־בֶּשֶׂר וּרְבוּ חֲלָלֵי יְהוָה: אָרִי בְּאִישְׁתָּא,
 עֲתִיד יי לְמַדְּנָן. וּבְחַרְבִּיָּה, יֵת כָּל בְּסָרָא. וְסִגְיָאִין קְטִילָיָא, קָדָם יי:
 זז הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר (כ' אחד) אַחַת
 בְּתוֹךְ אֲכָלֵי בֶשֶׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבֵר יַחְדָּו יִסְפוּ
 נְאֻם־יְהוָה: דְּמוֹדְמָנִין וּדְמַדְּכֹן, לְגַנְיָאד טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא.
 אֲכָלֵי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשִׁקְצָא, וְעַכְבְּרָא. כַּחְדָּא יִסּוּפוּן, אָמַר יי: יח וְאֲנָכִי
 מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵּיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם
 וְהַלְשָׁנוֹת וּבָאוּ וּרְאוּ אֶת־כְּבוֹדִי: וּקְדָמֵי גְלוּן. עוֹבְדֵי־הוֹן,

זולק הרקדוק: יז וְשִׁשׁ לְבַבְכֶם. כַּמְמָן רַחֲב: טו חֲלָלֵי. הַחֲיִית גְּעִי וְהַשּׁוּא נַע: יח וּבָאוּ. מֵאֲרַכְהָ:
 וּרְאוּ. טַפְחָא בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

ועשתוניהון. עתידנא. לכנשא ית כל עממיא, אמיא ולשניא. וייתון,
ויחזון ית יקרי: יט ושמתי בהם אות ושלחתי מהם | פליטיס
אל-הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת תבל ויון
האיים הרחקים אשר לא-שמעו את-שמעי ולא-ראו
את-כבודי והגידו את-כבודי בגוים: ואשוי בהון, אתא.
ואשלח מנהון, משויבין. לביני עממיא. למדינת ימא, פולאי ולודאי.
דמתחין ומחן בקשתא, למדינת תובל ויון. נגותא רחיקאי. דלא שמעו
ית שימע גבורתי, ולא חזו ית יקרי. ויחזון ית יקרי, בעממיא:
ב והביאו את-כל-אחיכם מפל-הגוים | מנחה | ליהוה
בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכפרות על הר
קדשי ירושלם אמר יהוה כאשר יביאו בני ישראל
את-המנחה בכלי טהור בית יהוה: וייתון ית כל אחיכון מפל
עממיא, קרבנא קדם יי. בסוסון. וברתכין. וברחילון ובכודנון, ובתשבחון.
על טורא דקדשי. ירושלם, אמר יי. כמא דייתון בני ישראל ית מנחתא.
במן דכי, לבית מקדשא די: כא וגם-מהם אקח לפהנים ללוים
אמר יהוה: ואף מנהון אקריב. למהוי כהניא ליואי, אמר יי: כב כי
כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה
עמדים לפני נאם-יהוה כן יעמד זרעכם ושמכם: ארי
כמא דשמאי חדתין. וארעא חדתא. דאנא עביד. קימין קדמי, אמר יי.
כג יתקים זרעכון, ושומכון: כג והיה מדי-חדש בחדשו ומדי
שבת בשבתו יבוא כל-בשר להשתחות לפני אמר
יהוה: ויהי בזמן ירח, בירח. וכזמן שבא, בשבא. ייתון כל בני בסרא,
למסגד קדמי, אמר יי: כד ויצאו וראו בפגרי האנשים
הפשעים כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה

וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל-בָּשָׂר׃ וַיִּפְקֹן וַיַּחְזֹן. בְּפִגְרִי, גְּבֻרֵי חַיִּבֵּיא.
דְּמַרְדּוֹ, בְּמִימְרֵי. אֲרֵי נִשְׁמַתְהוֹן, לָא יָמֹתוּן. וְאִישְׁתְּהוֹן, לָא תִטְפִּי. וַיְהוֹן
מְדַדְנִין רְשִׁיעֵיא בְּגִיהֲנָם עַד דִּימְרוּן עֲלֵיהוֹן צְדִיקֵיא, מִסַּת חַזִּינָא:

נוהגין לחזור על פסוק זה:

וְהָיָה מְדֵי-חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנַי אָמַר יְהוָה:

(גְּאֵלָנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעֵילָא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

זולקן הדקדוק: כג וְהָיָה מְדֵי-חֹדֶשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל.
וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב
מה שכתבתי שם:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנַבִּיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמוֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנַבִּיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמנ)

הפטרה דמחר חודש

בשמואל א' סימן כ'

וַיֹּאמֶר-לוֹ יְהוָה יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפְקַד
מוֹשֶׁבֶךְ: וְאָמַר לֵיהּ יְהוָה יְהוָה, מָחָר יִרְחֵא. וְתַתְּבַעֵי. אֲרֵי יְהִי
מִרוֹת, בֵּית אֲסָרוֹתֶיךָ: ִ וְשַׁלְּשֶׁת תִּרְדּוּ מָאֵד וּבָאתָ

זולקן הדקדוק: א וְנִפְקַדְתָּ. כ"ה בכל התיגאן הקר"ף בזקף גדול:

אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֵׂה וַיִּשְׁבֹּת
אֶצֶל הָאֲבֵן הָאֵזוּל: וּכְתַלְתוֹת יִרְחֹא, תַתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתַהֲךְ לְאַתְרָא.
דְּאַטְמַרְתָּא תַמּוֹן, בַּיּוֹמָא דְחֻלָּא, וְתַתִּיב. בְּסַטְר, אֲבָן אַתָּא: ג וְאַנִּי
שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִיִּים צָדָה אֹרְהָ לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאַנָּא.
תַּלְתָּא גְרִינִי, בְּקִשְׁת שָׂדֵי, לְמַמְחֵי לִי, לְפַלְגִילִיסָא: ד וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲצִיִּים אִם-אָמַר אֱמַר לְנַעַר
הִנֵּה הַחֲצִיִּים | מִמֶּנָּךְ וְהִנֵּה קַחְנוּ וּבֹאָה בֵּי-שָׁלוֹם לְךָ וְאִין
דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֶשְׁלַח יְת עוֹלִימָא. אִיזִיל, אִיתָא יְת גְרִיָּא. אִם
מִימַר אִימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סַבְהִי וְאִיתָא. אֲרִי שָׁלֵם לְךָ,
וְלִית מְדַעַם בִּישׁ, קִיָּם הוּא יֵי: ה וְאִם-כֹּה אֱמַר לְעֵלָם הִנֵּה
הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּךְ וְהִלָּאָה לְךָ בֵּי שַׁלְחָךְ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אִימַר,
לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְהִלָּאָה. אִיזִיל, אֲרִי שִׁיזְבָךְ, יֵי: וְהַדְּבָר
אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
וּפְתַגְמָא. דְּמַלְלִינָא, אֲנָא וְאַתָּ. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ, עַד
עֲלָמָא: ז וַיִּסְתַּר דָּוִד בְּשֹׁדָה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ (כ' על)
אֶל-הַלֶּחֶם לְאֹכוֹל: וְאַטְמַר דָּוִד, בְּחַקְלָא. וְהוּה יִרְחֹא. וְאַסְחַר
מִלְכָא, עַל לַחְמָא, לְמִיכַל: ח וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשָׁבוֹ כְּפַעַם |
בְּפַעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מֵצֵד
שָׂאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד: וְאַסְחַר מִלְכָא, עַל שִׁוְיָהּ. כּוּמֹן, כּוּמֹן.
עַל שִׁוְיָא דְּמַתְקָן לִיָּה, בְּסַטְר בְּתַלָּא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאַסְחַר אַבְנֵר,
מִסְטְרָא דְּשָׂאוּל. וְהוּה אַתְרָא דְּדוֹד, מְרוּחַ: ט וְלֹא-דְבַר שָׂאוּל
מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מְקַרְהָ הוּא בְּלַתִּי טְהוֹר

זולק הדקדוק: ה שלחך. השי"ן בגעיא: ז אל-הלחם. כתיב 'על' וקרי 'אל':

הוּא כִּי־לֹא טָהוּר: וְלֹא מְלִיל שְׂאוּל. מִדְּעַם, בְּיוֹמָא הַהוּא. אַרִי
 אָמַר דְּלִמָּא עָרוּעַ הָהּ לִיה, וְלֹא דְכִי הוּא. אוּ דְלִמָּא לְאוֹרַח אָזַל
 וְאַנְחָנָא, לֹא זַמְנָהּ: ^ד וַיְהִי מִמַּחֲרַת הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּפְקֹד
 מְקוֹם דְּדוּד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מִדְּוִיעַ לֹא־בָא
 בְּנֵי־יִשְׁי גַם־תְּמוּל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלֶּחֶם: וְהָוָה. בְּיוֹמָא
 דְּבַתְרוּהִי, דְּהוּא עֲבוּר יִרְחָא תִנְנָנָא. וְהָוָה אֶתְרָא דְּדוּד, מְרוּחַ. וַאֲמַר
 שְׂאוּל, לִיהוֹנָתָן בְּרִיה. מְדִין. לֹא אֶתָּא בְּרִי יִשְׁי. אַף תְּמַלִּי אַף יוֹמָא דִּין,
 לְלַחְמָא: ^ד וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוּל נִשְׂאָל נִשְׂאָל דְּדוּד
 מִעַמְדֵי עַד־בֵּית לֶחֶם: וְאַתִּיב יְהוֹנָתָן, יֵת שְׂאוּל. אִשְׁתְּאַלָּא
 אִשְׁתְּאַיִל דְּדוּד. מְנִי, לְמִיזַל עַד בֵּית לֶחֶם: ^ד וַיֹּאמֶר שְׂלַחְנִי נָא כִּי
 זַבַּח מְשֻׁפָּחָה לָנוּ בְּעִיר וְהוּא עֹוֹה־לִי אַחִי וְעַתָּה
 אִם־מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמְלִטָּה נָא וְאַרְאֶה אֶת־אַחִי
 עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שְׂלַחַן הַמֶּלֶךְ: וַאֲמַר. שְׂלַחְנִי כְּעֵן. אַרִי שִׁירוּ
 נְכֶסֶת קִדְשֵׁיָא לְכָל זִרְעִיתָא לָנָא, בְּקִרְתָּא. וְהוּא פְּקִיד לִי, אַחִי. וְכְעֵן. אִם
 אִשְׁכַּחִית רַחֲמִין, בְּעֵינְךָ. אִשְׁתִּיב כְּעֵן, וְאַחֲזִי יֵת אַחִי. עַל כֵּן לֹא עָלָּ
 לְפִתְוּרָא, דְּמִלְכָּא: ^ד וַיִּחַר־אַף שְׂאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ
 בְּנֵי־נַעֲוֹת הַמְּרֻדוֹת הָלוֹא יָדַעְתִּי כִּי־בַחַר אֶתָּה לְבֶן־יִשְׁי
 לְבִשְׂתֶךָ וּלְבִשְׂת עֵרוֹת אִמְךָ: וְתַקִּיף רַגְזָא דְּשְׂאוּל, בִּיהוֹנָתָן.
 וַאֲמַר לִיה. בְּרִי סְרַבְנִיתָא, דְּמִרְדּוּתָהּ קִשְׂיָא. הָלֹא יָדַעְנָא. אַרִי רְעִי אַתָּה,
 בְּבֵר יִשְׁי. לְבַהֲתַתְךָ. וּלְבַהֲתַת, קַלְן אִמְךָ: ^ד כִּי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
 בְּנֵי־יִשְׁי חִי עַל־הָאָדָמָה לֹא תִכּוֹן אֶתָּה וּמְלִכּוּתְךָ וְעַתָּה
 שְׁלַח וְקַח אֶתּוֹ אֵלַי כִּי בְּנֵי־מוֹת הוּא: אַרִי כָּל יוֹמִיָּא. דְּבֵר יִשְׁי,

• זולקן הדקדוק: • מִמַּחֲרַת. המ"ם הראשונה געזי: • שְׁלַח וקח אתו. בקצת תיגאן תיבת 'שלח'
 בטרם לא באזלא, וברובן באזלא ועיקר:

קים על ארעא. לא תתקן, את ומלכותך. וכען. שלח ואיתינייה, לותי.
 ארי גבר חיב קטול, הוא: **טו** ויען יהונתן את-שאול אביו
 ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול,
 אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל, מא עבד: **טז** ויטל שאול
 את-החנית עליו להפתו וידע יהונתן כי-כלה היא מעם
 אביו להמית את-דוד: וארים שאול ית מורניתא. עלוהי,
 לממחהי. וידע יהונתן. ארי גמירא היא. מן אבוהי, למקטל ית דוד:
יז ויקם יהונתן מעם השלחן בחרי-אף ולא-אכל
 ביום-החדש השני לחם כי נעצב אל-דוד כי הכלמו
 אביו: וקם יהונתן. מן פתורא, בתקוף רגו. ולא אכל. ביום עבור ירחא
 תנינא, לחמא. ארי אתנסיס, על דוד. ארי אכלמיה, אבוהי: **יח** ויהי
 בבקר ויצא יהונתן השדה למועד דוד ונער קטן עמו:
 והוה בצפרא. ונפק יהונתן. לחקלא, לזמנא דאמר ליה דוד. וניק זעיר,
 עמיה: **יט** ויאמר לנערו רץ מצא נא את-החצים אשר
 אנכי מורה הנער רץ והוא-ירה החצי להעברו: ואמר
 לעולימיה. רהוט. איתא כען, ית גריא. דאנא, שדי. עולימא רהט. והוא
 שדא גרא, לאעברותיה: **כ** ויבא הנער עד-מקום החצי אשר
 ירה יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא
 החצי מנך והלאה: ואתא עולימא, עד אתר גרא. דשדא, יהונתן.
 וקרא יהונתן. בתר עולימא, ואמר. הלא גרא, מנך ולהלאה:
כא ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה חושה אל-תעמד
 וילקט נער יהונתן את- (כ' החצי) החצים ויבא אל-אדניו:
 וקרא יהונתן, בתר עולימא. אוחי בפריע, לא תתעכב. ולקוט. עולימא
 דיהונתן, ית גריא. ואתא, לות רבוניה: **כב** והנער לא-ידע

מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדוֹד יִדְעוּ אֶת־הַדְּבָר: וְעוֹלִימָא, לֹא יִדַע
 מִדְּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדוֹד: יִדְעוּן, יְת פִּתְגָמָא: כַּג וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
 אֶת־כְּלָיו אֶל־הַנְּעָר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִבֵּיָה הָעִיר:
 וַיֵּהב יְהוֹנָתָן, יְת זַיְיִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילֵיהּ. וַאֲמַר לֵיהּ. אַיִזִּיל, אֹבֵלְהִי
 לְקַרְתָּא: כַּד הַנְּעָר בָּא וְדוֹד קָם מֵאַצֵּל הַנְּגָב וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ
 אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֵי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקוּ. אִישׁ אֶת־רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוּ עַד־דְּדוֹד הִגְדִּיל: עוֹלִימָא, אֶתָּא. וְדוֹד.
 קָם מִסֵּטֵר אֶבְנֵי אֶתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וַנִּפֹּל עַל אַפּוּהִי, עַל אֶרְעָא.
 וּסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וַנְּשִׁיקוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. וּבְכוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. עַד
 דְּדוֹד, אַסְגִּי: כַּד וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדוֹד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינֵינוּ
 וּבֵינְךָ וּבֵין זְרַעֵי וּבֵין זְרַעֲךָ עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן. לְדוֹד,
 אַיִזִּיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְרוּנָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵּי, לְמִימַר. מִימְרָא דֵּי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי. וּבֵין בְּנֵךְ, עַד עֲלָמָא:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עֲלְמֵיָא:

זוּלַק הַדְּקָרוּק: כַּד וַיִּשְׁקוּ. הוּי"ו גַּעֲי:

